

GRØNN UNGDOMS
ANDRE LANDSSTYREMØTE
2022

PRAKTISK INFORMASJON

Dato: 17.-19. juni 2022

Møtested: Oslo

Møtetid: 15:00 (fredag) - 15:00 (søndag)

Påmelding

Påmelding skjer her: <https://forms.gle/QedW28yaSpbsdWCs7>

Dekking av reise

Grønn Ungdom dekker billigste og mest miljøvennlige reisevei tur-retur Oslo. **Frist for å bestille reise (eller be GU om å bestille for deg) er mandag 6. juni (utsatt fra fredag 3. juni).** Hvis du bestiller reise etter dette, så får du den ikke refundert av GU!

Dersom du eller fylkeslaget ditt ikke har mulighet til å legge ut for reise, kan du kontakte fylkessekretær Vilhelm Bjørgul på vilhelm@gronnungdom.no, slik at Grønn Ungdom sentralt kan bestille reisen. **NB: Grønn Ungdom dekker sovekupé på nattog for reiser til og fra landsstyremøter.**

Grønn Ungdom dekker kun flyreiser dersom alternative transportmidler er veldig uhensiktsmessig. Flyreise kan også dekkes i grensetilfeller der flyreise er nødvendig for å få deltatt på hele arrangementet og være tilbake på jobb/skole i tide, eller hvis helsemessige årsaker tilsier det. I alle slike tilfeller må flyreisen godkjennes av generalsekretær før bestilling.

Reiser dekkes kun dersom den aktuelle deltageren er på hele arrangementet. Ved uforutsette hendelser utenfor deltagers kontroll må dette dokumenteres.

Signert refusjonsskjema med bilag sendes til okonomi@gronnungdom.no innen én måned etter arrangementets slutt. NB! Husk å signere nederst på refusjonsskjemaet. Du finner refusjonsskjemaet her: <https://tinyurl.com/refusjon2021>

Mat

Maten som serveres er vegetarisk. **Den tilpasses allergier og veganisme** dersom det meldes fra om på forhånd.

Møtested og overnatting

De som har bedt Grønn Ungdom ordne overnatting for seg får praktisk informasjon om dette senere. Hvis du trenger overnatting søndag-mandag, må du gi beskjed til fylkessekretær Vilhelm i god tid i forveien.

Nærmere info om møtested og oppmøte blir sendt til delegater senere.

Forberedelser og innsending av endringsforslag

Det forventes at alle fylkeslag som stiller på landsstyremøtet avholder LS-forberedende møter hvor man går gjennom sakspapirene med styret/medlemmer. Si fra til

45 fylkessekretær Vilhelm hvis dere trenger tilgang til nasjonalt sin Zoom-konto eller hjelp
46 med å arrangere et digitalt LS-forberedende møte!

47

48 **Alle fylkeslag må tegne seg i starten av hver debatt for å redegjøre for hva fylket**
49 **mener om saken.** Redegjørelsen kan være kort eller lang, men dere må altså være
50 forberedt på å si noe om hva dere/fylkeslaget i utgangspunktet mener. (Det er lov å si «Vi
51 var veldig usikre i saken og landet på at vi ikke har noen sterke meninger».)

52

53 Det er lurt å forberede innlegg til debattene på forhånd. I tillegg anbefaler vi at dere
54 fordeler sakene / innleggene mellom dere, slik at begge delegater (og gjerne også
55 observatøren) får deltatt i debattene.

56

57 *Hvilke politiske uttalelser skal vi behandle?*

58 Det har blitt meldt inn åtte politiske uttalelser! Det er dritbra, men vi rekker rett og slett
59 ikke å behandle alle i løpet av helga.

60

61 Ledelsen anslår at vi har tid til å diskutere fem politiske uttalelser på en god måte. To av
62 uttalelsene (den om bil og den om betong) ble utsatt fra landsstyremøtet i mars (LS-1-
63 22), så vi garanterer at de blir behandlet på dette møtet i stedet.

64

65 Delegatene får stemme digitalt over hvilke som får de siste tre plassene. Det gjør du her:
66 <https://tinyurl.com/Votering-LS-2-22>

67

68 Frist for å stemme er **fredag 10. juni.**

69

70 De tre uttalelsene vi ikke rekker å behandle blir sendt til neste landsstyremøte, i
71 september.

72

73 *Fylkenes runde og beretnings saker*

74 I løpet av helga kommer ulike organer i Grønn Ungdom (som sentralstyret og
75 kontrollkomiteen) til å redegjøre for hva de har gjort siden forrige landsstyremøte. Her
76 har vi også *fylkenes runde*, der hvert fylkeslag får noen minutter til å snakke om hva de
77 har gjort de siste månedene. Forbered dere godt, og vær så konkrete som mulig:

78

- 79 • Hvordan ligger dere an fram mot sommeren?
- 80 • Hvordan ligger dere an med planlegging av årsmøtesesongen?
- 81 • Hvilke arrangementer har dere hatt?
- 82 • Hva har styret prioritert å jobbe med?
- 83 • Hvordan jobber dere med å aktivisere nye medlemmer?
- 84 • Hva planlegger dere framover?
- 85 • Hva har funket ekstra bra eller ikke så bra?
- 86 • Hvilke utfordringer trenger dere hjelp eller råd med?

87

88 Fylkenes runde og beretningsdebatten etterpå er også en god anledning til å spørre
89 andre fylkeslag om tips og erfaringer.

90

91 *Innsending av endringsforslag*

92 Det er åpent for å sende endringsforslag for møtet.

93

94 Endringsforslag sendes inn her: <https://tinyurl.com/Skjema-LS-2-22>

95 Innkomne forslag kan sees her: <https://tinyurl.com/Innsendte-LS-2-22>

96

- 97 *Politisk fravær*
- 98 Dersom du er elev på videregående skole og går glipp av undervisning på grunn av
- 99 landsstyremøtet, kan du få bekreftelse på gyldig politisk fravær ved å fylle ut denne:
- 100 <http://xn--politiskfravr-fgb.no/>
- 101

SAKSLISTE

101

102

103 **Møtekonstituering**

104 01 Valg av ordstyrer og referent V

105

106 02 Godkjenning av innkalling V

107

108 03 Godkjenning av møteregler (s. 6) V

109

110 04 Godkjenning av dagsorden (s. 11) V

111

112 05 Valg av redaksjonskomité V

113

114 **Beretnings saker**

115 06 Sentralstyrets beretning O

116

117 07 Sekretariatets beretning O

118

119 08 Økonomisk beretning O

120

121 09 Internasjonal kontakts beretning O

122

123 10 Kontrollkomiteens beretning O

124

125 11 Koronaberetning O

126

127 12 Fylkenes runde O

128

129 13 Beretningsdebatt O

130

131 **Behandlings saker**

132 14 Orientering fra valgkomiteen O

133 v/ valgkomiteen

134

135 15 Revidering av budsjettet for 2022 V

136 v/ Miriam Langmoen, generalsekretær

137

138 16 Retningslinjer for bankkort for fylkeslag V

139 v/ Miriam Langmoen, generalsekretær

140

141 17 Kontrollsak om manglende offentliggjøring av sakspapirer og referater V

142 v/ Per Tandberg, leder av kontrollkomiteen

143

144 18 Orientering om utfall av lønnsforhandlinger O

145 v/ Miriam Langmoen, generalsekretær

146

147 19 Medlemsskap i Virke V

148 v/ Miriam Langmoen, generalsekretær

149

150	Politiske saker	
151	20 Betongindustrien trenger et grønt skifte!	V
152	<i>Forslagsstiller: Politisk utvalg for klima, miljø og natur, sentralstyret</i>	
153	v/ Max Løvset Lødøen, sentralstyremedlem	
154		
155	21 Ja til byer uten biler!	V
156	<i>Forslagsstiller: Politisk utvalg for klima, miljø og natur, sentralstyret</i>	
157	v/ Max Løvset Lødøen, sentralstyremedlem	
158		
159	22 Styrk de samiske rettighetene i skolen	V
160	<i>Forslagsstiller: Grønn Ungdom Troms og Finnmark</i>	
161	v/ Emily Ann Mercer, landsstyrerepresentant for Troms og Finnmark	
162		
163	23 Blockchain er framtida	V
164	<i>Forslagsstiller: Politisk utvalg for klima, miljø og natur, sentralstyret</i>	
165	v/ Max Løvset Lødøen, sentralstyremedlem	
166		
167	24 Styrk oljefondets forvaltning!	V
168	<i>Forslagsstiller: Viken Grønn Ungdom</i>	
169	v/ Maia Hollender, landsstyrerepresentant for Viken	
170		
171	25 Naturmangfoldet treng Jurassic Park	V
172	<i>Forslagsstiller: Politisk utvalg for klima, miljø og natur, sentralstyret</i>	
173	v/ Max Løvset Lødøen, sentralstyremedlem	
174		
175	26 Bolig for folk, ikke spekulanter!	V
176	<i>Forslagsstiller: Politisk utvalg for helse, omsorg og sosial, sentralstyret</i>	
177	v/ Norunn Krokeide, sentralstyremedlem	
178		
179	27 Vernet natur skal ikke brytes	V
180	<i>Forslagsstiller: Innlandet Grønn Ungdom</i>	
181	v/ Ingvild Nygren, landsstyrerepresentant for Innlandet	
182		
183		

SAK 03 – MØTEREGLER

183

184

185 **Generelt**

186 **§ 1 - Formalia**

187 Møteregele regulerer landsstyremøtene. Møteregele er underlagt vedtektene og de
188 etiske retningslinjene.

189

190 Møteregele vedtas med alminnelig flertall. Møteregele kan endres i løpet av møtet
191 med 2/3-flertall.

192

193 Landsstyret kan vedta en dagsorden. Dagsorden regulerer rekkefølge og omtrentlig
194 tidsbruk for saksbehandlingen på landsstyremøtet. Dagsorden vedtas med alminnelig
195 flertall, og kan endres med alminnelig flertall.

196

197 **§ 2 - Opptreden på landsstyremøtet**

198 Representantene skal opptre med respekt for hverandre og landsstyremøtet, på en måte
199 som best mulig bidrar til at landsstyremøtet fatter avgjørelser på en saklig og korrekt
200 måte.

201

202 Personangrep og usaklige kommentarer skal påtales av ordstyrerne, og ved gjentatte
203 eller grove tilfeller skal taleren beordres ned fra talerstolen. Utilbørlig påvirkning av
204 møtet (jubling, buing, plakater, signaler, klapping osv.) er forbudt.

205

206 Ved grove tilfeller skal representanten som utfører dette bortvises fra møtet.

207

208 **Representasjon**

209 **§ 3 - Permisjon og tilstedeværelse**

210 Delegater og observatører på landsstyremøtet skal være tilstede så lenge møtet er satt.
211 Dersom noen må forlate landsstyremøtet, må de søke om permisjon.

212

213 **§ 4 - Representanter**

214 Landsstyret består av de nasjonale talspersonene og fylkesrepresentanter valgt ved
215 fylkeslagets årsmøte eller supplert inn av fylkesstyret eller et medlemsmøte. Ved frafall
216 av årsmøtevalgt representant kan fylkesstyret eller et medlemsmøte velge ny
217 representant. Hele sentralstyret har tale- og forslagsrett. Observatører overtar
218 stemmeretten til en delegat fra samme fylke dersom delegaten ikke er tilstede.

219

220 **§ 5 - Ansatte**

221 Ansatte har talerett i de sakene som angår deres virke i organisasjonen, der de ikke er
222 inhabile som følge av at saken som behandles omhandler deres stilling.

223

224 **§ 6 - Andre gjester**

225 Alle som ønsker det kan overvære landsstyremøtet som gjester. Gjester kan
226 individuelt innvilges tale- og forslagsrett med alminnelig flertall.

227

228 **§ 7 - Lukkede dører**

229 Landsstyret kan ved alminnelig flertall vedta å holde møtet for lukkede dører. Et slikt
230 vedtak medfører at kun delegater og sentralstyret har anledning til å overvære
231 landsstyremøtet.

232

233	Saksgang og konstituering
234	§ 8 - Ordstyrernes fullmakter
235	Ordstyrerne kan foreslå tilpassinger til dagsorden, møteregulene, taletid, voteringsorden
236	o.l. for å sikre en forsvarlig demokratisk behandling av landsstyremøtets saker.
237	Ordstyrerne skal påtale upassende oppførsel på landsstyremøtet.
238	
239	Ordstyrerne skal i utgangspunktet legge opp til én pause i timen. Endringer som
240	innebærer at rekkefølgen på saker endres eller at en sak flyttes til en annen dag enn den
241	vedtatte dagsorden skal voteres over.
242	
243	Ordstyrerne gis fullmakt til å endre på voteringsorden i alle saker.
244	
245	§ 9 - Redaksjonskomiteen
246	Landsstyret velger en redaksjonskomité. Redaksjonskomiteen skal sammenstille
247	innkomne forslag og foreslå en voteringsorden. Redaksjonskomiteen kan også samordne
248	forslag, foreslå bedre ordlyd og innstille på endringer som ikke er meningsbærende.
249	
250	§ 10 - Referenter og protokoll
251	Det velges minst én referent til å føre landsstyremøtets protokoll. Det skal til enhver tid
252	være en referent som fører protokollen. Protokollen skal inneholde hvilke saker som blir
253	behandlet, alle forslag og alle voterings.
254	
255	Der det blir tatt opptelling skal stemmetallene føres i protokollen, unntatt ved
256	personvalg. Dersom alle kandidater samtykker, kan stemmetallene fra et personvalg
257	føres i protokollen. Kandidatene har til enhver tid innsyn i stemmetallene.
258	
259	Debatter
260	§ 11 - Innlegg
261	Delegater og observatører ber om ordet til innlegg ved å rekke opp hånden. Innlegg er
262	normalt to minutter, men landsstyremøtet kan vedta annen taletid. Det åpnes ikke for
263	replikk før strek er satt i den aktuelle debatten. Etter at strek er satt åpnes det for én
264	replikk per innlegg, i tillegg til svarreplikk. Replikker skal kun brukes til å være til å være
265	uenig med momenter presentert i innlegget, men i beretningsdebatten kan replikk også
266	benyttes til å svare på direkte spørsmål som fremkommer i innlegget. Taletid for replikk
267	er ett minutt.
268	
269	Ordstyrer skal prioritere førstegangstalende.
270	
271	§ 12 - Saksinnledninger
272	Til hver sak gis det anledning til en innledning fra saksforbereder på inntil 10 minutter,
273	med mindre noe annet er bestemt i dagsorden. Det gis ikke anledning til replikker til
274	innledningen.
275	
276	§ 13 - Redegjørelse for fylkenes syn
277	En representant for hvert fylke må tegne seg minst én gang i alle politiske saker samt
278	alle større organisatoriske saker, for å redegjøre for fylkets syn på saken.
279	
280	§ 14 - Strek og strykning av taleliste
281	Landsstyret kan vedta å sette strek for debatten med simpelt flertall. Etter at det er satt
282	strek, kan det ikke tegnes flere innlegg. Streken kan oppheves med 2/3-flertall.
283	
284	Landsstyret kan med 2/3-flertall vedta å avslutte debatten øyeblikkelig, og stryke resten
285	av talelisten.

286
287 **§ 15 - Voteringsorden, møteregler, dagsorden, saksopplysninger, oppklarende**
288 **spørsmål**
289 Representantene ber om ordet til voteringsorden, møtereglene, dagsorden,
290 saksopplysning og oppklarende spørsmål ved å rekke opp hånden.
291
292 Ordstyrer kan bestemme at representanter som ber om ordet til voteringsorden,
293 møtereglene, dagsorden, saksopplysning og oppklarende spørsmål først skal legge frem
294 innlegget sitt til ordstyrerbordet.
295
296 Representanter får ikke ordet til voteringsorden, møtereglene, dagsorden,
297 saksopplysning eller oppklarende spørsmål for å oppklare intensjonen i eller fremsette
298 et forslag.
299
300 **§ 16 - Frister**
301 Frist for innlevering av endringsforslag settes når strek er satt for den aktuelle saken.
302
303 **§ 17 - Forslagenes utforming**
304 Alle forslag skal fremmes digitalt her: <https://tinyurl.com/Skjema-LS-2-22>
305
306 Forslagsstiller skal underskrive forslaget med navn og tilhørende fylke. Forslagsstiller
307 oppfordres til å tegne seg til debatten for å fremme forslaget muntlig.
308
309 **§ 18 - Avstemninger**
310 Ingen kan forlate eller komme inn i møtet under avstemninger, før stemmegivningen er
311 avsluttet.
312
313 Avstemninger foregår ved å rekke opp hånden.
314
315 Dersom minst en representant krever det, skal avstemningen foregå skriftlig. Et slikt
316 krav kan overprøves av landsstyremøtet med 2/3-flertall.
317
318 **§ 19 - Stemmelikhet**
319 Stemmelikhet ved voteringer håndteres på følgende måte:
320 **1. Første stemmelikhet**
321 a) Første gang stemmelikhet forekommer i votering over et, eller flere
322 motstridende, forslag gjentas voteringen umiddelbart.
323
324 **2. Andre stemmelikhet**
325 a) Andre gang stemmelikhet forekommer i votering over et, eller flere
326 motstridende, forslag kan hver side av saken holde et innlegg på 1 minutt for sitt
327 syn i saken.
328 b) Forslagsstiller(e) har førsterett på å holde dette innlegget, så lenge de taler i
329 tråd med forslagets intensjon.
330 I) Er det mer enn en forlagsstiller for forslag(et), bestemmes det
331 innbyrdes hvem som skal holde innlegget.
332 II) Dersom denne retten ikke benyttes, er det den som først melder seg,
333 som tidligere har votert i tråd med synspunktet det skal argumenteres
334 for, som får holde innlegget.
335
336 **3. Tredje stemmelikhet**
337 a) Tredje gang stemmelikhet forekommer i votering over et, eller flere
338 motstridende, forslag, kan organet velge å sende saken videre til behandling hos

339 et høyere organ, med delt innstilling på de(t) aktuelle forslag.
340
341 I) En slik videresendelse bestemmes med absolutt flertall.
342
343 b) Dersom voteringen ikke videresendes, kan organet åpne strek for å diskutere
344 de(t) aktuelle forslag videre.
345
346 I) Å åpne strek på denne måten krever et kvalifisert, absolutt flertall på
347 2/3.
348 II) Strek settes umiddelbart etter første inntegning.
349 III) Bare møtedeltagere med stemmerett kan tegne seg under denne
350 debatten.
351 IV) Maks 6 talere tegnes på slik, med like mange talere for hver side av
352 saken.
353 V) Ingen andre tema enn de(t) aktuelle forslag skal debatteres.
354 VI) Taletiden begrenses til 1 minutt per delegat.
355 VII) Når talerlisten er tom, voterer det umiddelbart over de(t) aktuelle
356 forslag.
357 i) Her kreves det absolutt flertall.
358
359 c) Dersom man ikke oppnår flertall i hverken 3a) eller 3b), avgjøres saken ved å
360 slå «krone eller mynt». Dette gjøres på valgfri måte, så lenge det bare finnes to
361 binære utfall, med like stor forekomstsjanse.
362

363 § 20 - Valg

364 Personvalg avholdes skriftlig dersom det er mer enn én kandidat til et verv, eller dersom
365 en representant krever det. Personer som ønsker å opprettholde sitt kandidatur selv om
366 de ikke er innstilt må annonsere dette før landsstyremøtet heves ved første møtedag.
367 Taletiden for hver kandidat som stiller til verv er 2 minutter, med unntak av talsperson-
368 og generalsekretærkandidater som får 3.
369

370 Til verv hvor det kun skal velges en person følges følgende rutiner:

- 371 1. Valgkomiteen presenterer sin innstilling.
- 372 2. Den innstilte kandidaten holder sin valgtale.
- 373 3. Ordstyrer spør om det finnes andre kandidater. Hvis nei, velges personen ved
374 akklamasjon.
375

376 Dersom andre kandidater stiller til vervet:

- 377 1. Hver kandidat utover den innstilte holder valgtale.
- 378 2. Det gis anledning til 1 støttetale med 2 minutters taletid per kandidat.
379

380 Dersom det finnes flere kandidater, eller dersom noen krever det, skal det avholdes
381 skriftlig valg. Ved skriftlig valg følges følgende rutine:

- 382 1. Det deles ut stemmesedler til hver delegat som så fylles ut og samles inn.
383 Opptellingen gjøres av tellekorpset. En representant for hver av kandidatene
384 kan overvåke opptellingen.
- 385 2. Dersom en kandidat har fått mer enn halvparten av stemmene, utenom
386 forkastede og blanke stemmer, er kandidaten valgt.
- 387 3. Dersom det er mer enn to kandidater til samme verv og ingen får mer enn
388 halvparten av stemmene, ryker den med færrest stemmer ut av voteringen, og
389 man voterer på nytt over de gjenværende kandidatene.
390

391 Annet

392 **§ 21 - Rusmidler**

393 Det er nulltoleranse for alkohol og illegale rusmidler under landsstyremøtet. Berusede
394 personer vises bort ifra landsstyremøtet. Dette er gjeldende fram til møtet heves
395 søndag.

396

SAK 04 – DAGSORDEN

396

397 Møtet varer fra fredag kl. 15:00 til søndag kl. 15:00.

398

399 Du finner til enhver tid den oppdaterte dagsordenen her:

400 <https://tinyurl.com/Dagsorden-LS-2-22>

401

402

403

404

405

406

406 Til Landsstyret
407 Kopi Sentralstyret i Miljøpartiet De Grønne
408 Fra Sentralstyret
409 Dato 28.05.2022
410 Saksnr GULS-2-22-15

grønn
ungdom

411

412

REVIDERING AV BUDSJETT

413

FOR 2022

414

Bakgrunn

415 Landsstyret skal revidere budsjettet for 2022, for å se om vi må gjøre noen endringer.
416
417

418 Obs: Det er ikke meningen å bruke budsjett-revideringen på å flytte små summer (noen
419 tusenlapper hit eller dit), men heller å se på de overordnede trekkene i hvordan vi ligger
420 an økonomisk. Kanskje vi bruker mye mindre penger enn forventa på skoloring eller
421 trenger masse mer til sommerleir? Da bør det endres når vi reviderer budsjettet.
422

423 I vedlegget er endringer markert i rosa eller grønt. Grønt betyr en endring som gir GU
424 mer penger (høyere inntekt eller lavere kostnad). Rosa er en endring som gir GU mindre
425 penger (lavere inntekt eller høyere kostnad).
426

Drøfting

427 Sentralstyret har ikke innstilt på noen store endringer i det reviderte budsjettet,
428 sammenlignet med det som ble vedtatt på landsmøtet i november.
429
430

430

431 De foreslåtte endringene er som følger:
432

432

Inntekter

- 433 • Stemmetøtte til GU nasjonalt (post 1.1), og hvor mye fylkeslagene skal bidra
434 med i stemmetøtte (post 1.8), er justert etter de korrekte satsene (altså det vi
435 ikke visste at vi måtte gjøre tidligere år). Begge disse går littegrann opp.
- 436 • Inntekt fra medlemskontingent (post 1.2) er justert ned. Saksbehandler tror ikke
437 det er realistisk at 1200 medlemmer vil betale kontingent i år, som altså ville gitt
438 60 000 kr i kontingent.
- 439 • Forventet deltageravgift for sommerleir (post 1.4) er justert ned, fra 110 000 kr
440 til 85 000 kr. 85 000 kr fordrer at 100 betalende deltagere betaler 850 kr hver.
441 Med 110 000 kr må vi ha minst 130 betalende deltagere, i tillegg til sentralstyret
442 og frivilligteam, som deltar gratis. Det virker lite realistisk per nå.
- 443 • Post 1.6 med bidrag fra andre organisasjoner er justert ned med 10 000 kr, fordi
444 vi fikk litt mindre i mangfoldsstøtte fra LNU enn forventa.
445
446

446

Kostnader

447

- 448 • Post 2.1 som går til økonomimedarbeider er justert opp med 20 000 kr og post
449 4.1 om fast bemanning er tilsvarende justert ned med 20 000 kr. Dette er bare
450 for å reflektere at vi antagelig må bruke MDGs økonomitjenester mer enn
451 planlagt, nå som vi midlertidig ikke har organisasjonssekretær (og dermed lavere
452 utgifter til lønn).
- 453 • Post 2.3 ("Andre kostnader drift") er foreslått økt med 30 000 kr. Det er for å få
454 lagt inn medlemsavgift til LNU, som per nå ikke ligger inne i budsjettet og bare
455 har blitt tatt fra en annen driftspost hvert år. I tillegg ønsker saksbehandler å
456 legge inn 20 000 kr som en buffer for ekstraordinære driftsutgifter. Dette er
457 etter anbefaling fra MDG, og kan for eksempel dekke utgifter til psykolog,
458 advokat eller andre eksterne tjenester ved behov.
- 459 • Post 3.1 ("Bemanning kommunikasjon") er justert ned, for å reflektere at
460 ansettelsen av kommunikasjonsrådgiver skjer senere på året.
- 461 • Post 4.3 ("Landsstyret") er foreslått økt med 15 000 kr. Dette er for å gjøre det
462 mulig å ha observatører på flere landsstyremøter i året, sånn at flest mulig får
463 deltatt på LS.
- 464 • Post 4.5 er foreslått justert ned med 10 000 kr, fordi MDGLM-delegasjonen fikk
465 lavere observatør-utgifter enn forventa.
466

467 OBS: Regnskapet for 2021 nærmer seg ferdigstilling, og GU hadde litt mindre
468 egenkapital ved årets slutt enn forventa. Dersom dette budsjettet stemmer, så starter vi
469 valgåret 2023 med ca. 1 million i egenkapital – det er ikke krise, men ikke massivt mye
470 penger heller. I pre-covid-valgåret 2019 gikk vi 250 000 kr i minus, men da hadde vi
471 lavere lønnsutgifter enn vi antagelig kommer til å ha i 2023.
472

473 **Punkter til diskusjon**

- 474 • Ser dette fornuftig og forsvarlig ut?
475 • Er det noe som bør gjøres med enkeltposter?
476 • Bør vi knipe inn noe sted for å spare litt mer penger til neste år?
477

478 **Forslag til vedtak**

479 **F1:** Det reviderte budsjettet for 2022 vedtas slik det foreligger.
480

481 **Vedlegg**

482 1 - Revidert budsjett 2022
483
484

485 Vennlig hilsen

486
487 Miriam Langmoen
488 Generalsekretær
489

490 Oslo, 28.05.2022
491

BUDSJETT

Vedtatt
GULM 21

Forslag
revidert
budsjett

Note til revidert budsjett

	Vedtatt GULM 21	Forslag revidert budsjett	
1	Sum inntekter	3 632 000	3 614 000
1.1	Statlig støtte etter partiloven	335 000	343 000
1.2	Medlemskontingent	60 000	50 000
1.3	Inntekter forretningsvirksomhet	20 000	20 000
1.4	Andre inntekter (inkl egenandeler LM og sommerleir)	150 000	125 000
1.5	Bidrag privatpersoner og foretak	0	0
1.6	Bidrag andre organisasjoner (LNU)	550 000	540 000
1.7	Støtte fra MDG	1 450 000	1 450 000
1.8	Overføring fra lokallag	1 067 000	1 086 000

35.000 til landsmøtet, **85.000** til sommerleir, **5.000** til skoleringer

310.000 Frifond, **40.000** Andre støtteordninger, **190.000** Momskompensasjon, **0** Koronakompensasjon

65 % av stemmestøtten fylkeslagene mottar. Ingen fylkeslag skal sitte igjen med mindre enn 40 000 kr i stemmestøtte.

Sum kostnader	3 413 000	3 378 000
----------------------	------------------	------------------

2	Drift	268 000	318 000	
2.1	Bemanning drift (faste)	40 000	60 000	Økonomimedarbeider
2.2	Husleie, kontor, regnskap, o.l. (fast)	188 000	188 000	90.000 Datasystemer, 33.000 Revisjon, 60.000 Husleie, 5.000 Kontorutgifter
2.3	Andre kostnader drift	40 000	70 000	40.000 Medlemsskap FYEG, 10.000 Medlemsskap LNU, 20.000 Buffer for ekstraordinære utgifter

3	Kommunikasjon og valgkamp	230 000	160 000	
3.1	Bemanning kommunikasjon (faste)	170 000	100 000	<i>Fast ansettelse, rådgiver på politikk og kommunikasjon</i>
3.2	Ekstra bemanning valgkamp	0	0	
3.3	Materiell	40 000	40 000	
3.4	Markedsføring (luft)	20 000	20 000	
3.5	Åpne møter, verving, arr. (bakke)	0	0	
3.6	Annet valgkamp	0	0	

4	Org og møter	2 620 000	2 605 000	
4.1	Bemanning organisasjon (faste)	1 550 000	1 530 000	<i>925.000 Lederverv, 605.000 organisatorisk ansatte</i>
4.2	Sentralstyret (SST)	100 000	100 000	
4.3	Landsstyret (LS)	160 000	175 000	<i>70.000 skal gå til reise til fylkeslag</i>
4.4	Landsmøte (GULM)	200 000	200 000	
4.5	Skolering, internasjonalt, komiteer og annet	260 000	250 000	<i>200.000 Skolering, 35.000 Internasjonalt, 5.000 Valgkomiteen, 0 Kontrollkomiteen, 10.000 MDGLM-delegasjonen</i>
4.6	Sommerleir	350 000	350 000	

5	Lokallag og andre	295 000	295 000
5.1	Utbetaling LNU-midler til fylkeslag	295 000	295 000
5.2	Støtte fylkeslag		
5.3	Utlegg lokallag		
5.4	Tilbakebetaling ubrukne midler til LNU		

Årsresultat	219 000	236 000
--------------------	----------------	----------------

Egenkapital 01.01.22	850 000	750 000
Egenkapital 31.12.22	1 069 000	986 000

493 Til Landsstyret
494 Kopi Sentralstyret i Miljøpartiet De Grønne
495 Fra Miriam Langmoen, generalsekretær
496 Dato 02.06.2022
497 Saksnr GULS-2-22-16

grønn
ungdom

498

499

RETNINGSLINJER FOR

500

PARTIKORT I FYLKESLAG

501 **Bakgrunn**

502 Tidligere har enkelte fylkeslag i GU hatt tilgang til partikort, altså et bankkort knyttet til
503 fylkeslagets konto. I år har flere fylkeslag søkt om å få dette igjen, nå som aktiviteten tar
504 seg opp igjen etter pandemien.

505

506 Vi har tidligere hatt LS-vedtatte retningslinjer for innvilgelse av bankkort, men disse ble
507 sist vedtatt i 2018 og det kan være klokt å behandle saken på nytt. Saksbehandler
508 meldte på GULS-1-22 at det kom forslag til nye retningslinjer på GULS-2-22.

509

510 **Bankkort i barne- og ungdomsorganisasjoner**

511 Saksbehandler har snakket med LNU om hvordan ulike organisasjoner forholder seg til
512 bankkort i lokal- og fylkeslag. Det er et stort sprik her. En del organisasjoner tillater ikke
513 at lokal- og fylkeslag disponerer bankkort. Andre organisasjoner har det som vanlig
514 praksis.

515

516 LNUs viktigste råd er at dersom det skal være mulig for GUs fylkeslag å ha bankkort, så
517 må vi ha gode og strenge retningslinjer for dette. Sånne retningslinjer øker sjansen for at
518 laget har kontroll over kortbruken og at kortet ikke kan komme på avveie eller
519 misbrukes.

520

521 Slike retningslinjer bør som minimum inneholde:

522

- Hva som skal til for at et fylkeslag skal innvilges bankkort

523

524

- Hvem som vurderer om et fylkeslag skal innvilges bankkor

525

526

- Hvem som skal kunne disponere kortet

527

528

- Hvordan kortet skal brukes

529

530

- Mekanismer for å sikre at kortet ikke misbrukes og at man har god kontroll over
531 bilag

532

533

534

535

536 **Drøfting**

537

538 **Fordeler med partikort**

539

540 **1. Folk slipper å bruke egne penger til utlegg**

541 Med partikort kan man for eksempel organisere et medlemsmøte med pizza,
542 uten at man må betale for pizzaen av egne penger og deretter få dem refundert.
543 Det kan gjøre GU mer tilgjengelig for medlemmer med lav inntekt eller dårlig
544 råd, og senker forventningen om at folk skal kunne legge ut og vente på refusjon.

545

546 **2. Det blir mulig å kjøpe abonnementer på tjenester**

547 Kanskje fylkeslaget vil kjøpe tilgang til et videoredigeringsprogram. Da kreves
548 det ofte at man legger inn bankkortinformasjon og at det trekkes penger fra
549 kortet hver måned. Man kan selvfølgelig bruke et privat kort og så be om
550 refusjon, men det er klønete å måtte be om refusjon tolv ganger i året for et
551 løpende abonnement som trekkes månedlig.

552

553

554 **Ulemper med partikort**

555

556 **1. Større sjanse for at bilag går tapt**

557 Hvis noen legger ut for et medlemsmøte og så ber om refusjon, så må hen legge
558 ved bilag som dokumenterer utlegget. Det er ikke mulig å få refusjon uten at man
559 har levert bilag. Det betyr at alle utbetalinger fra fylkeslagets bankkonto kan
560 dokumenteres med kvittering.

561

562 Med partikort er det fort gjort at man glemmer å be om kvittering, eller kanskje
563 kvitteringen blir lagt i en lomme og så mister man den. Da kan man sitte igjen på
564 slutten av året med masse transaksjoner (utlegg) fra fylkeslagets konto, der det
565 er umulig å bevise hva pengene faktisk ble brukt på. Det skaper
566 regnskapstrøbbel.

567

568 **2. Større sjanse for store økonomiske tap eller misbruk**

569 Et bankkort kan mistes, stjeles eller misbrukes. Sjansen er større jo flere som har
570 tilgang til kortet og PIN-koden. Fylkeslagene har mange hundre tusen kroner på
571 konto – hva kan i verste fall skje hvis et kort koblet til en sånn konto kommer på
572 avveie?

573

574 **3. Større sjanse for feilbruk**

575 Bankkort øker sjansen for underslag og bevisst misbruk, men også sjansen for at
576 det skjer uhell. Hvis du handler middag på butikken, så er det vanskelig å sende
577 inn refusjon for det ved en feil. Det er mye fortere gjort å betale med feil kort
578 hvis du har både ditt private bankkort og et GU-kort i lomma. (Selv hvis det er et
579 uhell, regnes dette som underslag, altså et alvorlig lovbrudd.)

580

581 **4. Færre kontrollmekanismer**

582 Refusjoner må godkjennes av økonomiansvarlig, som blant annet sjekker at
583 bilagene stemmer og at utlegget faktisk har noe med GU å gjøre. Med bankkort
584 er det ingen som kontrollerer utleggene før det går penger ut fra fylkeslagets
585 konto.

586

587 **5. Vanskeligere å se hvem som har gjort utlegg**

588 Ved refusjon er et utlegg alltid knyttet til en enkeltperson (den som har gjort

589 utlegget og ber om refusjon med bilag). Med kort er det umulig å se på
590 kontoutskriften hvem som har brukt kortet.

591

592 For eksempel kan man ha et kort liggende på partikontoret, som flere i styret har
593 tilgang til og kjenner PIN-koden til. Plutselig ser man i bankutskriften at noen har
594 tatt ut 5000 kr i en minibank eller gjort et stort privat innkjøp. Hvordan vet man
595 hvem som har misbrukt kortet?

596

597 6. Bankkort varer lenge, fylkeslag kan endre seg raskt

598 Bankkort har utløpsdato flere år etter at de blir laget, mens GUs fylkesstyret
599 skiftes ut årlig. Ting kan endre seg ganske raskt i fylkeslag. Man kan ha et godt
600 organisert styre med kontroll på økonomien, som innvilges bankkort. Men så tar
601 ingen gjenvalg og man får et styre med lite økonomierfaring der bilag lett blir
602 borte.

603

604 Derfor holder det ikke å bare ha tillit til at et fylkesstyre klarer å disponere et
605 bankkort i dag. Vi må også enten ha tillit til at de neste fylkesstyrene klarer det
606 samme, eller unngå at kortet automatisk videreføres til neste styre etter
607 årsmøtet.

608

609

610 **Risikoanalyse**

611 Når man skal gjøre en *risikoanalyse*, så ser man gjerne på:

612

613 1. **Hvor sannsynlig er det at noe skjer?**

614 2. **Hvor store konsekvenser kan det få?**

615

616 En risikoanalyse for at fylkeslagene disponerer bankkort ser omtrent sånn ut:

617

618 1. **Hvor sannsynlig er det at noe går galt?**

619 Ikke nødvendigvis så sannsynlig.

620

621 Men sjansen for at noe på *et eller annet tidspunkt* går galt blir høyere jo flere
622 fylkeslag som har bankkort, jo flere år de har bankkort, jo flere som har tilgang til
623 kortet, og jo færre krav vi stiller til at laget må ha kontroll på økonomien.

624

625 2. **Hvor store konsekvenser kan det få hvis noe går galt?**

626 I verste fall ganske store, for eksempel:

627

a. Tap av mange hundre tusen kroner

628

b. At fylkeslaget mister retten til stemmestøtte

629

c. At fylkeslaget mister retten til Frifond-midler

630

d. At de som sitter i styret blir stilt personlig økonomisk ansvarlige hvis de
ikke har hatt forsvarlig kontroll på pengebruken

631

e. I verste fall anmeldelse og straffeforfølgelse

632

633

634 Det er sannsynlig at et fylkeslag som får bankkort håndterer det helt fint, men det er
635 viktig at vi begrenser risikoen så mye som mulig. Retningslinjene skal senke sjansen for
636 at noe går galt, og begrense hvor galt det potensielt kan gå.

637

638 **Hvem skal vurdere om fylkeslag får partikort?**

639 Saksbehandler legger opp til at det er generalsekretær som innvilger eller avslår søknad
640 om partikort. (Dette er i tråd med hvordan vi har gjort ting tidligere, og er vanlig praksis i
641 organisasjoner der lokallag kan ha bankkort.) Avslag skal begrunnes og skal kunne

642 klages inn til sentralstyret.

643

644 Fylkeslagene er separate juridiske enheter med egen konto og økonomi, og i
645 utgangspunktet er det ikke noen automatikk i at generalsekretær/sentralledet skal ha
646 makt til å innvilge eller avslå tilgang på partikort.

647

648 Saksbehandler mener likevel at det er hensiktsmessig at landsstyret gir generalsekretær
649 og sentralledet dette mandatet, av to grunner:

650

651 1. Sentralledet har folk med høy kompetanse på økonomi, og oversikt over alle
652 fylkeslagenes økonomi og økonomistyring, inkludert regnskapsføring og
653 regnskap fra tidligere år. Det gjør det enklere å vurdere om fylkeslaget har hatt
654 trygg økonomistyring over tid.

655

656 2. Sentralledet, og særlig generalsekretær, har også mye kjennskap til
657 enkeltpersoner i GU, inkludert taushetsbelagt/personsensitiv informasjon. Hvis
658 noen har vært økonomiansvarlig i fylkeslag A og ikke hadde ordentlig kontroll på
659 bilagene der, bør vedkommende kanskje ikke disponere bankkort i fylkeslag B
660 året etter.

661

662

Aldersgrense

663 I retningslinjene er det foreslått at man må være 18 år gammel for å disponere partikort.

664 Dette handler delvis om at man potensielt kan stå ansvarlig hvis kortet misbrukes, men

665 mest om at banken ikke gir mindreårige tilgang til fylkeslagenes kontoer (det er derfor

666 økonomiansvarlige under 18 må få GU sentralt til å håndtere betalinger). Etter hva

667 saksbehandler forstår har vi antagelig ikke lov til å gi mindreårige tillitsvalgte tilgang til

668 bankkort knyttet til bedriftskonto.

669

670

Saksbehandlers konklusjon

671 Saksbehandler tror det er hensiktsmessig at fylkeslag fortsatt kan søke om partikort,

672 men at vi trenger gode kontrollmekanismer for innvilgelse, bruk og dokumentasjon

673 (bilag). Samtidig kan ikke retningslinjene være så kompliserte at det blir umulig for

674 fylkeslagene å følge dem. Saksbehandler håper de foreslåtte retningslinjene finner en

675 god balanse mellom disse hensynene.

676

677 Saksbehandler vil understreke at det *ikke* er et mål at flest mulig fylkeslag skal ha

678 partikort. I dag er praksis at medlemmer legger ut for ting og så får utlegg refundert. For

679 mange fylkeslag fungerer dagens ordning helt ok, særlig hvis refusjoner blir betalt ut

680 raskt og/eller man kan be GU sentralt om å legge ut for store utlegg (som

681 reisebestillinger og lignende).

682

683 Et partikort vil innebære en del ekstra ansvar og arbeid, og fylkeslag bør nøye avveie om

684 de tror fordelene veier opp for ulempene.

685

686

Spørsmål til diskusjon

687 • Er retningslinjene for strenge? Bør de være strengere?

688

689 • Ønsker landsstyret i det hele tatt at det skal være mulig å ha partikort i
690 fylkeslagene?

691

692 • Noe som mangler?

693 **Forslag til vedtak**

694 **F1:** Retningslinjene for partikort i Grønn Ungdoms fylkeslag vedtas slik de foreligger.

695

696

697 **Vedlegg**

698 1 - Retningslinjer for partikort i Grønn Ungdoms fylkeslag

699

700

701 Vennlig hilsen

702

703

704

705 Miriam Langmoen,

706 *generalsekretær*

707

708 Oslo, 2. juni 2022

709

710

711

712

712

713

RETNINGSLINJER FOR PARTIKORT I GRØNN UNGDOMS FYLKESLAG

714

715

716

717

Søknad om partikort

718

719

1. Fylkeslag som ønsker å ha bankkort knyttet til fylkeslagets konto, må søke Grønn Ungdoms generalsekretær om dette.

720

721

722

2. Sekretariatet skal utforme et lettfattelig og enkelt tilgjengelig digitalt søknadsskjema for å søke om partikort.

723

724

725

3. Vedtak om å søke om bankkort må fattes i fylkesstyret eller på årsmøtet.

726

727

728

4. Fylkesstyret må, ved søknadstidspunkt, erklære at de kjenner til at de kan bli holdt personlig økonomisk ansvarlige ved mislighold eller misbruk av kortet, selv om dette misbruket gjøres av andre.

729

730

731

5. Søknaden må nevne hvilke personer i styret som skal disponere bankkortet, for eksempel leder og økonomiansvarlig. Disse må være over 18 år.

732

733

734

6. Personene som skal disponere bankkortet må være pålitelige, ryddige og ansvarlige. Generalsekretær kan avvise søknaden om bankkort dersom det foreligger tvil rundt hvorvidt de foreslåtte personene vil håndtere ansvaret for bankkort godt nok.

735

736

737

738

7. Personene som skal disponere bankkortet må være medlemmer av fylkesstyret.

739

740

741

8. Etter hvert årsmøte må fylkeslaget sende inn søknad på nytt, dersom laget ønsker å fortsatt bruke partikort. I søknaden må det nye fylkesstyret bekrefte at de kjenner til sine forpliktelser rundt bankkort (punkt 1d) og søknaden må spesifisere hvilke personer i det nye styret som skal ha tilgang til kortet (punkt 1e).

742

743

744

745

746

9. For at søknaden om bankkort skal innvilges, må fylkeslaget dokumentere at det har vedvarende god kontroll over egen økonomi, derunder at det:

747

748

749

- a. Har ført korrekt regnskap minimum de siste to årene.

750

- b. Har kontroll på alle regnskapsbilag for minimum de siste to årene.

751

752

753

Sikkerhet og tilgang til partikort

- 754
755
756 10. Kortet må oppbevares trygt.
757
758 11. Ved tyveri eller tap av kortet, skal kortet sperres umiddelbart og
759 generalsekretær eller sekretariatet orienteres.
760
761 12. Bankkortet skal knyttes til en egen konto (ikke fylkeslagets ordinære
762 bankkonto). Sekretariatet skal bistå med å opprette denne. Dersom det påløper
763 ekstra kostnader for denne kontoen, skal dette dekkes av fylkeslaget.
764
765 13. Det skal aldri være mer enn 25 000 kr på en konto knyttet til et fylkeslags
766 bankkort.
767
768 14. Bankkortet skal kun disponeres av de styremedlemmene som ble nevnt i
769 søknaden, for eksempel leder og økonomiansvarlig.
770
771 15. PIN-koden til kortet skal aldri deles med noen utover disse navngitte personene.
772
773 16. Alle som disponerer kortet plikter å signere en erklæring om at de forstår hvilke
774 retningslinjer som gjelder for bruk av partikort.
775
776
777

Bruk av partikort

- 778
779
780 17. Der det er mulig, bør man som hovedregel be om faktura heller enn å betale med
781 kort.
782
783 18. All bruk av partikort må kunne dokumenteres med bilag (kvittering).
784
785 19. For hver transaksjon med kortet skal det også noteres hvem i styret som for
786 anledningen brukte kortet. Sentralledet skal utforme en enkel mal for å
787 dokumentere dette.
788
789 20. Kortet må aldri brukes til private utlegg eller utlegg utenfor Grønn Ungdom. Slik
790 bruk av kortet vil være å regne som underslag. Dette gjelder selv om bruken er
791 utilsiktet, skjedd med gode hensikter, eller det dreier seg om svært små beløp.
792
793 21. For å sikre at fylkeslaget har forsvarlig kontroll over økonomien, må regnskapet
794 (med bilag) føres og avstemmes minimum én gang i måneden. Konkret kreves det
795 hver måned at:
796 a. Regnskapet er ført i godkjent mal
797 b. Regnskapet er à jour (oppdatert)
798 c. Regnskapet er avstemt (kontrollert) mot kontoutskrift
799 d. Bilag for alle transaksjoner er lastet opp og nummerert
800 e. Det er notert hvem i styret som har disponert kortet for hver kort-
801 transaksjon
802
803
804

805 **Dersom søknaden avslås**

806

807

22. Dersom søknaden om partikort avslås, skal generalsekretær og sekretariatet samarbeide med fylkeslaget for å se på noe kan endres eller forbedres slik at en ny søknad kan innvilges.

809

810

811

23. Generalsekretær og sekretariatet skal sammen med fylkeslaget se på andre mulige tiltak for å minimere den økonomiske belastningen for enkeltmedlemmer i fylkeslaget. Slike tiltak kan for eksempel være:

812

813

814

a. At sentralledet i større grad kan legge ut for medlemmer i fylket ved bestilling av reise eller andre store kostnader

815

816

b. At sentralledet kan bistå med umiddelbare refusjoner til medlemmer som har gjort store utlegg

817

818

819

24. Avslag skal begrunnes. Det forutsettes at begrunnelsen ivaretar personvern og hensyn til enkeltpersoner.

820

821

25. Fylkeslaget kan klage inn generalsekretærs avgjørelse til sentralstyret.

822

823

824

825

826 **Brudd på retningslinjene**

827

828

26. Dersom et fylkeslag bryter retningslinjene, vil kortet kunne inndras eller deaktiveres. Fylkeslaget vil i så fall måtte søke om kort på nytt.

829

830

831

831 Til Landsstyret
832 Kopi Sentralstyret i Miljøpartiet De Grønne
833 Fra Kontrollkomiteen
834 Dato 26.05.2022
835 Saksnr GULS-1-22-17

grønn
ungdom

836

837 **KK-4-22:**

838 **KONTROLLSAK OM MANGLENDE**

839 **OFFENTLIGGJØRING AV**

840 **SAKSPAPIRER OG REFERATER**

841

842 **Bakgrunn**

843 Kontrollkomiteen har besluttet å gjenåpne en eldre kontrollsak om manglende
844 offentliggjøring av sakspapirer og referater i Grønn Ungdom. Allerede i 2020 tok
845 kontrollkomiteen kontakt med generalsekretær om saken. Høsten 2021 hadde vi nok en
846 kontrollsak om det samme der vi først kontaktet tidligere organisasjonssekretær, før vi
847 endte med å kontakte hele sentralstyret (KK-4-21). I etterkant deltok leder for
848 kontrollkomiteen på et sentralstyremøte hvor retningslinjer for håndtering av
849 sakspapirer og referater ble gjennomgått. Saken er nærmere beskrevet i sentralstyrets
850 egen årsmelding til landsmøtet i 2021, se sakspapirer s. 19¹:

851

852 *Sentralstyret har ikke gjort en god nok jobb for å sikre gode rutiner for sakspapirer og*
853 *referater. Sakspapirene til to av landsstyremøtene har blitt sendt ut for seint, og*
854 *sentralstyret ferdigstilte og offentliggjorde ikke referatene fra alle sentralstyremøtene*
855 *fra mai til oktober før i november. I kjølvannet av det har nå sentralstyret vedtatt nye og*
856 *bedre rutiner for sakspapirer og referater som vi håper kan sikre en bedre ordening på*
857 *dette i 2022.*

858

859 Dessverre kan kontrollkomiteen konstatere at dette ikke har skjedd. Det har tvert imot
860 blitt verre. På denne bakgrunn har kontrollkomiteen sett seg nødt til å løfte saken til
861 landsstyret. Dette kontrollvedtaket er å anse som et tiltak på steg 3 i kontrollkomiteens
862 instruks for oppfølging av vedtektsbrudd². Kontrollkomiteen kan gjøre nødvendige
863 tilpasninger i kontrollprosessen i den enkelte sak. Dette er første gang siden instruksen
864 ble opprettet i 2020 at kontrollkomiteen har fattet et steg 3-vedtak.

865

866

866

¹ <https://www.gronnungdom.no/wp-content/uploads/2021/11/GULM21-sakspapirer.pdf>

² <https://drive.google.com/file/d/115Mhx4kKDv-X0tPV2HGfxnEa4e8QQ5Aq/view?usp=sharing>

867 **Drøfting**

868

869 I GUs nasjonale vedteker av 2021³ står det i § 13.3:

870

871 *Alle beslutninger i Grønn Ungdoms organer skal protokollføres, og protokollen*
872 *offentliggjøres. Det er anledning for å unndra deler av protokoller fra offentligheten av*
873 *hensyn til personvern eller av andre tungtveiende hensyn.*

874

875 Bestemmelsen er en del av kapittel 13 med overskriften «ÅPENHET OG
876 MØTEKULTUR». Åpenhet og møtekultur er grunnleggende verdier for Grønn Ungdom
877 og den grønne bevegelsen vi er en del av. Kapittel 13 knesetter disse verdiene gjennom
878 en rekke sentrale regler som f.eks. medlemmers rett til å være til stede på
879 arrangementer (§ 13.1), forbudet mot rusmidler (§ 13.4), etiske retningslinjer (§ 13.6) og
880 kjønns mangfold (§ 13.7).

881

882 Paragraf 13.3 er antakelig vedtektenes viktigste verktøy for å sikre åpenhet i Grønn
883 Ungdom. Bestemmelsen slår fast at enhver beslutning som tas i et av Grønn Ungdoms
884 organer som den store hovedregel skal refereres, og referatet offentliggjøres.
885 Unntaksvis er det tillatt å la være å offentliggjøre «deler» av referater ut fra
886 personvern hensyn o.l.

887

888 I KT-1-20⁴ uttalte kontrollkomiteen om § 13.3 i en tolkning om gyldigheten av et
889 fylkeslags årsmøtereferat:

890

891 *Bestemmelsen må anses som en faneparagraf og gir uttrykk for at transparente og*
892 *kontrollerbare organer er en viktig og grunnleggende verdi for partiorganisasjonen.*
893 *Formålet med årsmøtereferatet er å sikre en ryddig og etterprøvbart årsmøteprosess.*
894 *Medlemmene skal kunne sette seg inn i hvilke vedtak som ble fattet på årsmøtet, og*
895 *eventuelt protestere eller forberede sine innspill til neste årsmøte. Videre vil referatet*
896 *være nyttig for styret og andre medlemmer som underveis i årsmøteperioden, må friske*
897 *opp hva som faktisk ble vedtatt, eksempelvis budsjett og personvalg. (...)*

898

899 *Kontrollkomiteen vil anbefale samtlige organer i partiorganisasjonen til å sende ut*
900 *referat så snart som mulig etter at møtet er hevet. Referatet er et viktig instrument for at*
901 *medlemmene skal kunne holde seg oppdatert om hva som skjer i organisasjonen, og for*
902 *tilliten til organisasjonens ulike organer. (s. 2–3)*

903

904 Tilsvarende gjelder i desto større grad for sentrale organer som tar beslutninger av stor
905 politisk og organisatorisk betydning for hele Grønn Ungdom og dets medlemmer.

906

907 Per 26. mai 2022 er sakspapirer og referater fra møter i sentrale organer i Grønn
908 Ungdom konsekvent unndratt offentlighet. Grønn Ungdoms nettsider så slik ut:

909

909

³ <https://www.gronnungdom.no/wp-content/uploads/2022/01/Gr%C3%B8nn-Ungdoms-vedteker-revidert-2021-oppdatert-1.pdf>

⁴ <https://drive.google.com/file/d/1EGFH5lgGBjcr4WBkdbQpdzRX4C-zTtDm/view?usp=sharing>

SENTRALSTYRET 2022 Finn dokumenter fra tidligere år i arkivet >

LANDSSTYRET 2022 Finn dokumenter fra tidligere år i arkivet >

LANDSMØTET Finn dokumenter fra tidligere år i arkivet >

2021

2020

2019

2018

2017

910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946

Foreløpig oversikt over møter i 2022 viser følgende avvik:

SST-påtropp: Mangler referat.

SST-1: Mangler referat.

SST-2: Mangler sakspapirer og referat.

SST-3: Mangler sakspapirer og referat.

SST-4: Mangler sakspapirer og referat.

LS-1: Mangler sakspapirer og referat.

SST-5: Mangler sakspapirer og referat.

SST-6: Mangler sakspapirer og referat.

SST-7: Mangler sakspapirer og referat.

SST-8: Mangler sakspapirer og referat.

SST-9: Mangler sakspapirer og referat.

Dette er konsekvente og alvorlige vedtektsbrudd. Det er skjerpene at manglende offentliggjøring av sakspapirer og referater har vært gjenstand for kontroll flere ganger de siste årene, og særlig at sentralstyret ga løfter til landsmøtet i 2021 om at dette skulle utbedres.

Dessverre går utviklingen i feil retning. Nå er det ikke lenger bare sentralstyrets sakspapirer og referater som unndras offentlighet. Heller ikke sakspapirer og referat fra forrige landsstyremøte er offentliggjort. Dette gjør at saken også angår landsstyret direkte.

Landsstyret er Grønn Ungdoms høyeste organ mellom landsmøter, og tar stilling til

947 viktige politiske og organisatoriske saker, se vedtektene § 5.1. Derfor er det
948 kritikkverdig at sentralstyret ikke har sørget for å offentliggjøre landsstyrets
949 beslutninger overfor Grønn Ungdoms medlemmer. Medlemmene har rett til å vite hva
950 sentrale organer mener på deres vegne.

951
952 Manglende offentliggjøring av referater i strid med § 13.3 ligger i kjernen av
953 kontrollkomiteens rett og plikt til å føre tilsyn med at vedtektene bli fulgt, se § 8.2.
954 Særlig fordi innsyn i disse dokumentene er en forutsetning for at kontrollkomiteen skal
955 kunne kontrollere hva sentrale organer foretar seg.

956
957 Kontrollkomiteens kompetanse i denne saken er likevel begrenset. Utenom å tolke
958 hvordan § 13.3 generelt er å forstå (§ 8.2), kreve referater utlevert fra sentralstyret og
959 uttalelser fra enkeltpersoner i saken (§ 8.3), gir ikke vedtektene kontrollkomiteen
960 kompetanse til å pålegge sentralstyret eller landsstyret å foreta seg noe.

961
962 Kontrollkomiteen har likevel «tale- og forslagsrett» i saker som angår vårt mandat, se §
963 8.2, og i dette ligger både en rett til å melde opp saker til behandling, og innstille på
964 vedtak i landsstyret, se f.eks. KT-6-21⁵ s. 2 og KT-1-22⁶ avsnitt 38.

965

966

967 **Kontrollkomiteens forslag**

968

969 Kontrollkomiteen har, som nevnt, over lengre tid ført tilsyn med sentralstyrets
970 offentliggjøring av sakspapirer og referater, men har nå trukket den konklusjon at det er
971 nødvendig å løfte saken opp et nivå. Utenom den disiplinerende effekten det kan ha på
972 sentralstyret å måtte diskutere kontrollsaken i landsstyret, mener kontrollkomiteen at
973 landsstyret også bør vurdere å treffe et vedtak i saken. Følgende alternativer kan være
974 aktuelle:

975

976 1. *Anmodningsvedtak om å forelegge utkast til retningslinjer i sentralstyret for*
977 *godkjenning i landsstyret*

978

979 Et første alternativ kan være at landsstyret ber sentralstyret om å revidere interne
980 retningslinjer for håndtering av sakspapirer og referater til neste landsstyremøte.
981 Utkast til nye retningslinjer kan så legges frem for landsstyret for godkjenning, og
982 landsstyret kan gjøre evt. nødvendige tilpasninger.

983

984 Fordelen med dette alternativet er at landsstyret får kvalitetssikret retningslinjene. At
985 retningslinjene er vedtatt av overordnet organ, vil i seg selv også gi sentralstyret
986 insentiv til å følge disse i større grad enn hvis de bare er vedtatt av dem selv. Det er som
987 regel lettere å fravike regler som en har satt overfor seg selv, f.eks. nyttårsforsetter. I
988 tillegg kan det kanskje bidra til en økt bevisstgjøring om problemene dersom både
989 sentralstyret og landsstyret behandler retningslinjene som en ordinær vedtakssak.

990

991 Ulempen er naturligvis at det er sentralstyret som er nærmest til å avgjøre hvilke
992 retningslinjer som er hensiktsmessige i eget organ. I tillegg vil det kunne gå på
993 bekostning av andre saker som landsstyret skal behandle.

994

994

⁵ <https://www.gronnungdom.no/wp-content/uploads/2021/10/KT-6-2021.pdf>

⁶ <https://www.gronnungdom.no/wp-content/uploads/2022/03/KT-1-22.pdf>

995 2. *Anmodningsvedtak om å gjennomgå retningslinjer i sentralstyret og legge frem disse*
996 *for neste landsstyremøte*

997

998 Et andre alternativ kan være at landsstyret ber sentralstyret om å gjennomgå interne
999 retningslinjer for håndtering av sakspapirer og referater til neste landsstyremøte. Disse
1000 kan så legges frem for landsstyret til orientering. Da kan landsstyret ha en kort debatt
1001 om saken uten at landsstyret treffer vedtak om å godkjenne retningslinjene.

1002

1003 Fordelen med dette alternativet er at landsstyret fremdeles får utøvd en viss kontroll,
1004 og en disiplinerende effekt. Det kan også bidra til kvalitetssikring av retningslinjene ved
1005 at sentralstyret vet at disse vil bli diskutert, samt bevisstgjøring om retningslinjene.

1006 Samtidig slipper man å bruke så mye tid på saken, særlig når det ikke nødvendigvis er så
1007 lett for landsstyret å avgjøre hva som vil være de beste retningslinjene internt i
1008 sentralstyret.

1009

1010 Ulempen er at den disiplinerende effekten og bevisstgjøringen om problemene dempes
1011 noe.

1012

1013 3. *Anmodningsvedtak om å gjennomgå retningslinjer i sentralstyret*

1014

1015 Et tredje alternativ kan være at landsstyret ber sentralstyret om å gjennomgå interne
1016 retningslinjer for håndtering av sakspapirer og referater til neste landsstyremøte, men
1017 uten at dette meldes opp som noen ny sak til neste møte.

1018

1019 Fordelen med dette alternativet er at landsstyret ikke bruker noe ekstra tid på saken.

1020

1021 Ulempen er imidlertid at kontrollen med sentralstyret svekkes. Dessverre viser erfaring
1022 at sentralstyret har behov for en viss kontroll på dette punkt, også fra andre enn
1023 kontrollkomiteen.

1024

1025 4. *Ikke vedta noe*

1026

1027 Et fjerde alternativ kan være at landsstyret ikke vedtar noe som helst i saken, men nøyer
1028 seg med å debattere saken.

1029

1030 Fordelen med dette alternativet er landsstyret bruker minimalt med tid på saken.

1031

1032 Ulempen er at den disiplinerende effekten på sentralstyret svekkes betraktelig.

1033

1034 5. *Anmodningsvedtak om å publisere alle utestående sakspapirer og referater*

1035

1036 Uansett hvilket av de ovenstående alternativene landsstyret velger, bør landsstyret be
1037 sentralstyret om å sørge for publisering av utestående sakspapirer og referater til neste
1038 landsstyremøte.

1039

1040 **Spørsmål til diskusjon**

1041 • Hvordan skal sentrale organer sørge for at sakspapirer og referater blir
1042 offentliggjort i tråd med vedtektene § 13.3?

1043

1044 • Hvordan bør landsstyret behandle saken?

1045

1046

1047

1048 **Kontrollkomiteens innstilling**

1049 Kontrollkomiteen foreslår at landsstyret debatterer kontrollsaken. Videre foreslår vi at
1050 sentralstyret pålegges å gjennomgå sine retningslinjer for håndtering av sakspapirer og
1051 referater, og legge frem disse til orientering for neste landsstyremøte (F2). Til slutt
1052 foreslår vi at sentralstyret pålegges å offentliggjøre alle utestående sakspapirer og
1053 referater til neste landsstyremøte (F4).

1054

1055 **Forslag til vedtak**

1056 **F1:** Landsstyret ber sentralstyret innstille på vedtak til reviderte retningslinjer for
1057 håndtering av sakspapirer og referater i sentralstyret til LS-3-22.

1058

1059 **F2:** Landsstyret ber sentralstyret legge frem reviderte retningslinjer for håndtering av
1060 sakspapirer og referater i sentralstyret til LS-3-22.

1061

1062 **F3:** Landsstyret ber sentralstyret gå gjennom egne retningslinjer for håndtering av
1063 sakspapirer og referater i sentralstyret til LS-3-22.

1064

1065 **F4:** Landsstyret ber sentralstyret offentliggjøre alle utestående sakspapirer og referater
1066 til LS-3-22.

1067

1068

1069 Med vennlig hilsen

1070

1071 Per Silnes Tandberg,

1072 *Leder av kontrollkomiteen*

1073 På vegne av kontrollkomiteen

1074

1075 Oslo, 26. mai 2022

1076

1077

1077 Til Landsstyret
1078 Kopi Sentralstyret i Miljøpartiet De Grønne
1079 Fra Sentralstyret
1080 Dato 26.05.2022
1081 Saksnr GULS-2-22-18

grønn
ungdom

1082

1083

ORIENTERING OM UTFALL AV

1084

LØNNSFORHANDLINGER

1085 **Bakgrunn**

1086 I desember endret landsstyret de økonomiske retningslinjene, slik at det nå er
1087 sentralstyret som har mandat til å forhandle om lønn med Grønn Ungdoms ansatte. Det
1088 ble også lagt til et krav om at landsstyret skal orienteres om utfallet av
1089 lønnsforhandlingene senere, når forhandlingene er avsluttet (punkt 8.4 i de økonomiske
1090 retningslinjene).

1091

1092 Dette er en orienteringssak. Den henger tett sammen med sak 19, om å søke
1093 medlemskap i Virke. På møtet blir det anledning til å gå dypere inn i detaljene og stille
1094 spørsmål.

1095

1096 **Prosess for lønnsforhandlingene**

1097 Sentralstyret behandlet lønnsforhandlingene på SST-6-22. Saken var kun tilgjengelig for
1098 sentralstyrets medlemmer, av hensyn til de ansattes personvern. SST vedtok noen
1099 generelle retningslinjer for forhandlingene, som inkluderte en maks-ramme for
1100 pengebruk.

1101

1102 Generalsekretær, Norunn Krokeide og Yasiin Deria Elmi ble oppnevnt som
1103 forhandlingsutvalg og fikk mandat til å forhandle direkte med de ansatte innenfor den
1104 vedtatte rammen. Vi hadde ett forhandlingsmøte og fikk landet en enighet i påsken.

1105

1106 **Rammeverk**

1107 Sentralstyret vedtok en rekke rammer for forhandlingene. Den viktigste av disse er at vi
1108 ønsker å arbeide for å innføre tariffavtale⁷ i Grønn Ungdom, og i mellomtiden ta
1109 utgangspunkt i eksisterende tariffavtaler for kontoransatte, som brukes mye i andre i
1110 barne- og ungdomsorganisasjoner. Det betyr i praksis at vi nå (etter forhandlingene)
1111 betaler våre ansatte det minstelønnsnivået som er spesifisert i tariffavtalen.

1112

1113 Avtalen har flere *lønnstrinn*, der man som hovedregel rykker opp et trinn for hvert år
1114 med relevant erfaring. Avtalen spesifiserer også regler knyttet til overtidsbetaling,

1114

⁷ En avtale mellom en arbeidsgiverorganisasjon (for eksempel NHO eller Virke – kan også være en enkeltbedrift) og en arbeidstakerorganisasjon (for eksempel LO). Avtalene gjelder ofte for en hel bransje. Tariffavtaler setter noen *minimumskrav* til for eksempel minstelønn, og så er det fullt lov for hver arbeidsplass å forhandle fram avtaler som er bedre for de ansatte enn minimumskravene i tariffavtalen.

1115 lønnstillegg hvis man jobber i helger, etc. Sentralstyret har vedtatt at Grønn Ungdoms
1116 ansatte nå omfattes av de samme reglene.

1117

1118 Saksbehandler har lagt ved et vedlegg med de viktigste punktene sentralstyret vedtok
1119 før forhandlingene starta.

1120

1121 **Forhandlingsutfall**

1122 Følgende ble resultatet av forhandlingene:

1123

- 1124 1. *Alle bestemmelsene i Funksjonæravtalen og Kontoroverenskomsten innføres i*
1125 *Grønn Ungdom, med virkning fra 1. april 2022. Dette inkluderer bestemmelsene for*
1126 *minstelønn, ansiennitetsberegning og lønnstillegg. Ny lønn for ansatte fastsettes på*
1127 *bakgrunn av disse bestemmelsene. Lønn for nye ansettelser i 2022 fastsettes på*
1128 *bakgrunn av de samme bestemmelsene.*
- 1129
- 1130 2. *Grønn Ungdom inngår en avtale om fleksitid med ansatte. Periode for*
1131 *gjennomsnittsberegning, samt bestemmelser om kjernetid og grenser for ytre*
1132 *arbeidstid, avtales nærmere mellom den ansatte og generalsekretær.*
- 1133
- 1134 3. *Tariffavtalenes deler som omhandler lønn, ansiennitetsberegning, overtid og*
1135 *lønnstillegg for ubekvem arbeidstid gjøres retroaktivt gjeldende fra 1. oktober 2021.*
1136 *Alle Grønn Ungdoms ansatte i tidsrommet 1. oktober 2021 - 31. mars 2022 omfattes*
1137 *av dette. Disse vil få etterbetalt differansen mellom allerede utbetalt lønn for disse*
1138 *seks månedene og minstelønn gitt den nye avtalen. Dette inkluderer tillegg for overtid,*
1139 *helgearbeid og ubekvem arbeidstid, under de forutsetningene som gjelder for fleksitid.*
1140 *Etterbetalingen skal skje ikke senere enn 1. mai 2022. (Generalsekretærs merknad:*
1141 *Det har ikke vært mulig å betale ut retroaktivt tillegg for overtid og helgearbeid*
1142 *ennå, fordi lønnssystemet vårt har mistet presise timetall fra i høst. Men vi*
1143 *jobber med saken!)*

1144

1145 **Hvorfor etterbetale lønn?**

1146 I utgangspunktet skulle de økonomiske retningslinjene blitt revidert i oktober, med
1147 påfølgende lønnsforhandlinger. Siden forhandlingene ikke kom i gang før i april, mistet
1148 de ansatte potensielt ganske mange måneder med økt lønn og bedre overtidsbetalt. De
1149 økonomiske konsekvensene for GU ved å etterbetale lønn fra og med 1. oktober 2021
1150 viste seg å være svært små og det ble derfor åpnet for at man kunne etterbetale dette
1151 beløpet.

1152

1153 **Vedlegg**

1154 1 - Rammer for lønnsforhandlinger vår 2022, vedtatt av sentralstyret

1155

1156

1157 Med vennlig hilsen

1158

1159 Miriam Langmoen,

1160 *generalsekretær*

1161

1162 Karlsruhe, 26. mai 2022

1163 *Obs! Enkelte av punktene har blitt fjernet, av konkurransehensyn og for å opprettholde et*
1164 *forhandlingsrom. Den informasjonen som er inkludert her ble også delt med den ansatte før*
1165 *forhandlingene.*
1166

1167 **RAMMER FOR LØNNSFORHANDLINGER MED** 1168 **GRØNN UNGDOMS ANSATTE VÅR 2022**

1169 Følgende retningslinjer skal ligge til grunn i lønnsforhandlingene. Disse er bindende for
1170 forhandlingsutvalget og anses som en vedtatt lønnsramme.

1171 1172 **Generelle prinsipper for forhandlingene**

- 1173 1. Forhandlingene skal i utgangspunktet gjelde for alle Grønn Ungdoms ansatte på
1174 lik linje. Det skal altså ikke forhandles med fylkessekretær eller
1175 organisasjonssekretær individuelt. Det kan gjøres unntak fra dette dersom
1176 begge ansatte uttrykker et ønske om individuelle forhandlinger.
1177
- 1178 2. Forhandlingene skal foregå etter god praksis og skikk, med sikte på å komme
1179 fram til en hensiktsmessig løsning alle parter kan si seg fornøyde med.
1180
- 1181 3. Det skal føres referat fra alle forhandlingsmøter.
1182
- 1183 4. Nye ansettelse i 2022 skal omfattes av utfallet av lønnsforhandlingene.
1184
- 1185 5. Fremforhandlede endringer skal trå i kraft fra og med 1. april 2022.
1186
- 1187 6. Dersom det ikke er mulig å komme til en enighet med de ansatte som er i tråd
1188 med disse rammene i dette dokumentet, vil forhandlingsutvalget komme tilbake
1189 til sentralstyret for å diskutere andre løsninger.
1190

1191 **Lønn og økonomiske rammer**

- 1192 7. I påvente av eventuelt medlemskap i Virke skal lønnsforhandlingene med Grønn
1193 Ungdoms ansatte ta utgangspunkt i Virkes hovedavtaler med Negotia
1194 (*Funksjonæravtalen*) og Handel og Kontor (*Kontoroverenskomsten*), og basere seg
1195 på minstelønnene og ansiennitetsberegningene som er fastsatt i disse avtalene.
1196
- 1197 8. Budsjettet for 2022, vedtatt på landsmøtet 2021, er bindende. Det betyr at
1198 forhandlingene ikke kan ha som utfall at budsjettpostene om lønn (post 3.1 og
1199 4.1 sett under ett) sprekker.
1200
- 1201 9. For å sikre en bærekraftig økonomi i GU også de kommende årene, skal
1202 forhandlingsutfallet ikke overskride et lønnsnivå som er innenfor
1203 budsjetttrammene *også dersom det hadde vært gjeldende for 1,8 årverk fra 1. januar*
1204 *2022.* Det tas likevel forbehold om at en modell med ulike lønnstrinn basert på
1205 ansiennitet gjør det vanskeligere å spå nøyaktige lønnsutgifter år for år.
1206

1207 **Tariffavtale og arbeidsforhold**

- 1208 10. Sentralstyret ønsker å arbeide for at Grønn Ungdom skal søke medlemskap i
1209 arbeidsgiverorganisasjonen Virke, og at Grønn Ungdoms ansatte så snart som
1210 mulig skal omfattes av en eksisterende tariffavtale mellom et fagforbund og en

- 1211 arbeidsgiverorganisasjon.
1212
1213 11. Dersom minstelønnene i Virkes hovedavtaler med Negotia og Handel og Kontor
1214 heves etter årets hovedforhandlinger, skal lønnen for Grønn Ungdoms ansatte
1215 heves tilsvarende.
1216
1217 12. Sentralstyret oppfordrer Grønn Ungdoms ansatte til å organisere seg i en klubb
1218 og søke medlemskap i et fagforbund, så som Negotia eller Handel og Kontor.
1219

1219 Til Landsstyret
1220 Kopi Sentralstyret i Miljøpartiet De Grønne
1221 Fra Sentralstyret
1222 Dato 26.05.2022
1223 Saksnr GULS-2-22-19

grønn
ungdom

1224

1225

MEDLEMSSKAP I VIRKE

1226 **Bakgrunn**

1227 *Den korte versjonen:*

1228

1229 Sentralstyret ønsker at GU skal søke medlemskap i arbeidsgiverorganisasjonen Virke.
1230 Dette vil gi oss en del rettigheter, men framfor alt betyr det at det blir mulig å inngå en
1231 reell tariffavtale med GUs ansatte.

1232

1233 Obs! I henhold til vedtektenes § 12.1 har ikke sentralstyret rett til å søke om
1234 medlemskap i andre organisasjoner på vegne av GU, det er det bare landsstyret som
1235 kan. Sentralstyret har derfor innstilt til landsstyret på å søke medlemskap i Virke,

1236

1237 *Den mye lengre versjonen:*

1238

1239 Fagforeninger organiserer mange arbeidstakere og forhandler lønn for dem samlet. En
1240 arbeidsgiverorganisasjon, for eksempel NHO eller Virke, er litt det samme men for
1241 *arbeidsgivere*: en organisasjon som organiserer mange arbeidsgivere (bedrifter, selskaper
1242 osv) og forhandler lønn på vegne av dem alle.

1243

1244 Under arbeidet med lønnsforhandlingene snakket saksbehandler med noen andre
1245 organisasjoner (MDG, diverse ungdomspartier, andre ungdomsorganisasjoner) for å
1246 sjekke lønnsnivået deres. Flere av organisasjonene, deriblant MDG, oppfordret oss
1247 sterkt til å søke medlemskap i en arbeidsgiverorganisasjon.

1248

1249 En tariffavtale er en avtale mellom en arbeidsgiverorganisasjon (kan også være en
1250 enkeltbedrift) og en arbeidstakerorganisasjon, for eksempel LO. Avtalene gjelder ofte
1251 for en hel bransje. Tariffavtaler setter noen minimumskrav til for eksempel minstelønn
1252 og overtidsbetalt.

1253

1254 Dersom Grønn Ungdom blir medlem i en arbeidsgiverorganisasjon, og våre ansatte
1255 organiserer seg i en fagforening som har en tariffavtale med denne
1256 arbeidsgiverorganisasjonen, så kan vi innføre tariffavtaler i Grønn Ungdom. Disse
1257 avtalene blir så reforhandlet annethvert år, av arbeidsgiverorganisasjonen og den
1258 relevante fagforeningen.

1259

1260 **Hvilken arbeidsgiverorganisasjon?**

1261 Den mest aktuelle for oss er antagelig Virke, men det finnes andre alternativer.

1262 Medlemskap i Virke vil koste ca 7 300 kr i året og gi oss tilgang til for eksempel kursing,
1263 juridisk bistand, rådgivning rundt arbeidsmiljøloven, osv, i tillegg til at de da altså
1264 forhandler om lønn på våre vegne. MDG er medlem av Virke. Det samme gjelder LNU og
1265 ganske mange andre frivillige organisasjoner.

1266

1267 **Drøfting**

1268 Én organisasjon saksbehandler snakka med understreket særlig at det hadde vært viktig
1269 for arbeidsmiljøet deres å melde seg inn i Virke og gå over til tariffavtale. Før det hadde
1270 de en ordning der de forhandlet lønn med de ansatte direkte på arbeidsplassen, noe som
1271 ble beskrevet til undertegnede som “ekstremt ukomfortabelt” og som ofte førte til
1272 “ubehagelig stemning”. Hen vektla at på en relativt liten arbeidsplass er det små forhold
1273 og vanskelig å unngå personlige relasjoner mellom de som skal forhandle. Dette gjorde
1274 situasjonen vanskelig å håndtere både for de ansatte, arbeidsgiveren og uhonorerte
1275 sentrale tillitsvalgte (som teknisk sett også er ”arbeidsgiver” i situasjonen). Ved å gå
1276 over til tariffavtale blir forhandlingene gjort at store organisasjoner med peiling på hva
1277 de driver med, og ikke av enkeltpersoner som er nære kollegaer.
1278

1279 **Tariffavtale**

1280 Dersom vi melder oss inn i en arbeidsgiverorganisasjon og de ansatte organiserer seg i
1281 en fagforening som har en tariffavtale med denne organisasjonen, så kan vi innføre
1282 denne i Grønn Ungdom. Det betyr blant annet at det primært er den nasjonale
1283 arbeidsgiverorganisasjonen og den nasjonale fagforeningen som gjennomfører
1284 forhandlinger, som vi så retter oss etter. Det betyr også at vi har en helhetlig avtale å
1285 forholde oss til, som for eksempel legger føringer for overtidsbetaling, avspasering,
1286 etterutdanning, osv.
1287

1288 Det er to tariffavtaler som virker mest aktuelle, avhengige av hvilken fagforening de
1289 ansatte ønsker å organisere seg i: *Funksjonæravtalen* og *Kontoroverenskomsten*. Begge
1290 disse gjelder for kontoransatte og er avtaler mellom hhv. fagforeningen Negotia og
1291 Virke, og fagforeningen Handel og Kontor og Virke.
1292

1293 Et viktig poeng for oss er at lønnsnivåene og ansiennitetsberegningen i disse to avtalene
1294 er identiske. Vi vet ikke per nå hvilken fagforening GUs ansatte eventuelt ønsker å
1295 organisere seg i, men det er naturlig at det vil være en av disse to, gitt at de fleste
1296 kontoransatte i den unge frivilligheten er organisert i en av de to. (Vi, som arbeidsgiver,
1297 kan ikke legge noen føringer for hvilken fagforening de ansatte vil være medlem i.)
1298

1299 **Saksbehandlers konklusjon**

1300 Saksbehandler mener det virker svært hensiktsmessig for GU å søke medlemskap i en
1301 arbeidsgiverorganisasjon og arbeide for å innføre tariffavtale. Det vil gi GUs ansatte et
1302 sterkere vern, vi får en avtale som er framforhandla av folk som vet hva de driver med, vi
1303 blir mer konkurransedyktige som arbeidsgiver, vi får juridisk hjelp og bistand ved behov,
1304 og vi slipper å forhandle om lønn direkte med de ansatte på et veldig lite kontormiljø.
1305

1306 **Forslag til vedtak**

1307 **F1:** Grønn Ungdom skal søke medlemskap i arbeidsgiverorganisasjonen Virke.
1308
1309

1310 Med vennlig hilsen

1311

1312 Miriam Langmoen,

1313 *generalsekretær*

1314

1315 Paris, 26. mai 2022

1316 Til Landsstyret
1317 Kopi Sentralstyret i Miljøpartiet De Grønne
1318 Fra Sentralstyret
1319 Dato 11.02.2022
1320 Saksnr GULS-2-22-20

grønn
ungdom

1321

POLITISK UTTALELSE:

1322

1323

BETONGINDUSTRIEN TRENGER ET GRØNT SKIFTE!

1324

1325 **Bakgrunn**

1326 Betong er det materialet som mennesker har laget, og lager, absolutt mest av. Gjennom
1327 produksjon av betong blir det sluppet ut enorme mengder CO₂. I dag står betongproduksjon for
1328 mellom 5% og 7% av verdens CO₂-utslipp, og med land som Kina og India i spissen, øker bare
1329 produksjonen enda mer. Dette har utrolig store konsekvenser for klimaet, og det er derfor
1330 veldig viktig at Grønn Ungdom tar et tydelig standpunkt rundt dette.

1331

1332 De teknologiske løsningene, rundt betong, og på de enorme CO₂-utslippene finnes heldigvis
1333 allerede utslipp. På tross av at vi allerede har løsningene på dette problemet, så finnes det
1334 likevel ingen restriksjoner eller lover som håndhever, eller krever, at vi tar i bruk disse
1335 løsningene. Blant mange, er alternativene som står mest frem, og kan tas i bruk i dag, i
1336 rekkefølge etter klimagevinst fra; silikastøvbetong, med minst klimagevinst, slaggbetong,
1337 flygeaskebetong⁸, til CO₂-innsprøytet betong⁹, med størst klimagevinst. I tillegg til at vi
1338 allerede har flere løsninger på problemet, så er dette forskningsfeltet fremdeles i utvikling, og
1339 for eksempel er det alternativet som kanskje kan utgjøre den største forskjellen,
1340 magnesiumbasert betong¹⁰. Dette viser at vi både kan begynne å ta i bruk, allerede
1341 eksisterende løsninger, samtidig som vi fortsetter satsingen og forskningen på hvordan vi kan
1342 gjøre byggematerialene våre enda mer bærekraftige.

1343

1344 **Drøfting**

1345 Det finnes mange problemer med bruk av betong, men kanskje det mest ødeleggende som gjør
1346 at betongproduksjon er en klimaversting, er at det krever veldig mange ressurser for å
1347 produsere betong. For eksempel blir mange av verdens strender tømt for sand, og med det

1347

⁸ Silikastøv-, slagg- og flyveaskebetong: <https://www.byggutengrenser.no/faq-items/kalksteinsmel-flyveaske-slagg-og-silikastov/>

⁹ CO₂-innsprøytet betong: <https://www.carboncure.com/>

¹⁰ Magnesiumbasert betong: <http://www.tungt.no/anleggsmagasinet/co2-fri-sement-og-betong-3717607>

1348 ødelegges det lokale marine økosystemet. Andre steder blir store områder med natur
1349 fullstendig ødelagt, når det drives gruvedrift etter kalkstein. Det verste er som sagt CO₂-
1350 utslippene. For hvert tonn betong som produseres, slippes det ut omtrent 0,9 tonn CO₂.¹¹ I
1351 tillegg er utslipp fra betongproduksjon den tredje største kilden til menneskeskapte CO₂-
1352 utslipp.

1353
1354 Et av argumentene mot betongindustrien, er at det finnes andre materialer som er helt
1355 bærekraftige og til og med CO₂-negative, som for eksempel treverk. Treverk er selvfølgelig et
1356 viktig materiale vi må bruke i fremtiden, men det kan kun være et tillegg. Vi vil alltid ha bruk for
1357 betong, så da må vi prøve å gjøre produksjonen mest mulig bærekraftig, og ettersom skoger
1358 lagrer mye CO₂ i bakken, vil plantasjer eller skoger som blir kuttet ned slippe ut mye CO₂.
1359 Nature.com skriver i en artikkel at "naturlige skoger er gjennomsnittlig seks ganger bedre enn
1360 skogslandbruk, og 40 ganger bedre enn plantasjer på å lagre CO₂"¹².

1361
1362 Et annet motargument, er at teknologiene, som kan være løsningene på dette store klima
1363 problemet, ikke er fullstendig utviklet enda, og at de fleste løsningene kan ikke redusere CO₂-
1364 utslippet fullstendig, men kun en del av det.

1365
1366 Et annet argument for betongindustrien er at vi kan ta i bruk flere av teknologiene allerede i
1367 dag, og flere steder i Norge har dette skjedd lenge, for eksempel er det krav om bruk av
1368 silikastøv betong i alle nye offentlige broer, men vi må selvfølgelig forske videre på de andre
1369 alternativene. Selv om det er sant at CO₂- utslippet ikke blir kuttet fullstendig, så blir det
1370 fortsatt kuttet en betydelig stor andel CO₂, som etterhvert kan bli effektivisert, og gjort CO₂-
1371 nøytral, om ikke CO₂-negativ.

1372 1373 **Diskusjonen i sentralstyret**

1374 I sentralstyret ble det en del diskusjon rundt hvorvidt vi kan vedta politikk som i stor grad er
1375 avhengig av ny teknologisk utvikling. Vi diskuterte også spesielt om hvilke mål vi kan ha for
1376 nedtrapping av klimafiendtlig betong, hvor det sto mellom år 2035 og 2040. Vi fikk flertall for
1377 at teknologien er nært nok til at vi kan vedta politikk avhengig av den teknologien. Det ble også
1378 et knapt flertall for å sette et mål om år 2035.

1379 1380 **Spørsmål til diskusjon**

- 1381 • Skal Grønn Ungdom mene at vi bør innføre påbud eller insentiver til bruk av mer
- 1382 klimavennlige betongtyper?
- 1383 • Skal Grønn Ungdom satse på teknologi som allerede eksisterer, på forskning på nye
- 1384 teknologier, eller begge deler?
- 1385 • Kan Grønn Ungdom navngi alternativer til betong, avhengig av klimagevinst, eller gi den
- 1386 oppgaven til eksperter, og fremme all miljøvennlig betong?
- 1387

1388 **Saksbehandlers konklusjon**

1388

¹¹ Mahasenan, Natesan; Steve Smith; Kenneth Humphreys; Y. Kaya (2003). "The Cement Industry and Global Climate Change: Current and Potential Future Cement Industry CO₂ Emissions". *Greenhouse Gas Control Technologies – 6th International Conference*. Oxford: Pergamon. pp. 995–1000. [doi:10.1016/B978-008044276-1/50157-4](https://doi.org/10.1016/B978-008044276-1/50157-4)

¹² Lewis, S. L, Wheeler, C. E, Mitchard, E. T. A, Koch, A. 2019. Restoring natural forests is the best way to remove atmospheric carbon. *nature: International journal of science*.

<https://www.nature.com/articles/d41586-019-01026-8>

1389 Betong er et veldig populært byggemateriale, og står for mer en halvparten av alle materialer
1390 mennesker har produsert. Betongindustrien er en voksende næring, men produksjon av betong
1391 står for enorme utslipp. Om man i det hele tatt skal komme i nærheten av å nå nasjonale og
1392 internasjonale klimamål, og for å komme oss gjennom det grønne skiftet, vellykket, så må det
1393 gjøres noe med betongindustrien. Siden så store utslipp kommer fra kun én industri, så kan man
1394 ved å innføre de riktige lovene og insentivene, kutte enorme utslipp.
1395

1396 **Forslag til vedtak**

1397 **F1:** Landsstyret vedtar politiske uttalelsen "Betongindustrien trenger et grønt skifte!" slik den
1398 foreligger.
1399

1400 **Vedlegg**

1401 1 - Betongindustrien trenger et grønt skifte

1402

1403

1404 Med vennlig hilsen

1405

1406

1407 Max Løvset Lødøen

1408 *På vegne av Politisk utvalg for klima, natur og miljø*

1409

1410 *Trondheim, 11.02.2022*

1411
1412

1413

BETONGINDUSTRIEN TRENGER ET GRØNT SKIFTE!

1414

1415 Betong er et utrolig nyttig materiale og står derfor for over halvparten av alle byggematerialer
1416 vi bruker. Uheldigvis står produksjonen av betong for mellom 5% og 7% og trenden for bruk av
1417 betong er stadig økende. I tillegg til å til at vi har spennende forskning på feltet, har vi også
1418 allerede i dag, mye av teknologien vi trenger for å løse problemet. Til tross for dette ser vi ingen
1419 tendenser på at disse løsningene blir tatt i bruk i stor skala, og er derfor vi trenger reguleringer
1420 og intensiver når det kommer til dette.

1421

Grønn Ungdom vil:

1422

1423

1424

1425

1426

1427

1428

1429

1430

1431

1432

1433

1434

1435

1436

1437

1438

1439

1440

1441

1442

1443

1444

1445

- Bevilge støtte til forskning på nye typer klimavennlig og bærekraftig betong.
- Utrede en betongavgift på konvensjonell betong i nye byggeprosjekter som gjør det mer lønnsomt å velge andre alternativer, og samtidig utrede en støtteordning for byggeprosjekter med lavutslippsmaterialer.
- Utvide påbudet om silikastøvbetong i alle offentlige broer, til å gjelde alle offentlige byggeprosjekter hvor betong tas i bruk, og det lar seg gjøre.
- Innvilge støtte til internasjonale forskningsprosjekter som handler om utvikling av klimavennlige og bærekraftige alternativer til tradisjonell betong.
- Det skal settes krav om sterkere materialer og lengre levetid for betongkonstruksjoner i utviklingen av nye alternativer.
- Innføre ordninger med utleie av offentlige bygninger, og offentlig eide hytter, når de ikke er i bruk. Dette er for å kunne redusere antallet timer hvor bygninger står tomme, og igjen redusere utbyggingen av bygninger i Norge, og med det betongproduksjonen
- Stille krav om nullutslipp fra produksjonen innen 2035.
- Sikre betydelig statlig finansiering av karbonfangstprosjekter knyttet til sement- og betongproduksjon.
- Sikre midler til forskning på gjenbruk og resirkulering av betong.
- At betong som under produksjon har utslipp som ikke lagres gjennom karbonfangst og lagring eller EUs kvotemarked forbyes i Norge fra og med 2035.

1445 Til Landsstyret
1446 Kopi Sentralstyret i Miljøpartiet De Grønne
1447 Fra Sentralstyret
1448 Dato 12.02.2022
1449 Saksnr GULS-2-22-21

grønn
ungdom

1450

1451 POLITISK UTTALELSE:

1452 JA TIL BYER UTEN BILER

1453 **Bakgrunn**

1454 Noen biler er bedre enn andre, men alle biler er dårlige, likevel er noen nødvendige. Partiet vårt
1455 har mye både eksisterende og potensiell politikk på biler, og det burde samles i en politisk
1456 uttalelse. Her får vi muligheten til å mene noen nye drøye eller nødvendige ting om biler, og vi
1457 får tatt stilling til de bilpolitiske debattene som pågår i Norge.

1458

1459 Bilen har vært et frihetsverktøy, men har blitt et problem, hovedsakelig på grunn av tre ting:
1460 den bidrar til klimagassutslipp, den gjør lufta dårlig lokalt og den tar mye plass.

1461

1462 **Klimagassutslipp**

1463 Transportsektoren står for 32 prosent av utslippene innenlands i Norge. En del av disse
1464 utslippene står flytrafikken og båttrafikken bak og en forsvinnende liten del står togtrafikken
1465 bak. Men verken fly, båt eller tog skal behandles her. Her er det snakk om biler, både store og
1466 små. Det er tre underkategorier i utslippsstatistikken som er aktuelle her: personbiler, andre
1467 lette kjøretøy og tunge kjøretøy. Til sammen står veitrafikken for 17,3 prosent av utslippene
1468 våre. Personbiler står for 9 prosent, andre lette kjøretøy står for 2,7 prosent og tunge kjøretøy
1469 står for 5,6 prosent¹³. Dette er utslipp som ikke er omfattet av EUs kvotesystem, og er i såkalt
1470 ikke-kvotepliktig sektor. Utslippene fra veitrafikken har steget med 26 prosent siden 1990¹⁴. I
1471 tillegg til disse direkte utslippene, kommer utslippene fra produksjon og frakt av biler og
1472 bildeler.

1473

1474 **Lokal forurensing**

1475 Også har vi den lokale forurensingen. En del av forurensingen er særegen for fossilbiler, men
1476 også elbiler og andre utslippsfrie biler påvirker lufta lokalt gjennom svevestøv. I tillegg kommer
1477 lydforurensingen, som også er dårlig for helsa. Du kan kanskje plusse på lysforurensing også.

1478

1479 **Dårlig arealbruk**

1480 Annenhver nordmann eier en bil¹⁵. Det tar mye plass. En viktig grunn til å begrense både antall
1481 biler og bruken av biler, er at det tillater at man kan frigjøre areal til andre formål. I byer står
1482 veier alene for rundt 15 prosent av arealet, og i tillegg kommer parkeringsarealer.

1483

1483

¹³ <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/klima/norske-utslipp-av-klimagasser/>

¹⁴ <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/klima/norske-utslipp-av-klimagasser/klimagassutslipp-fra-veitrafikk/>

¹⁵ <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/klima/norske-utslipp-av-klimagasser/klimagassutslipp-fra-veitrafikk/>

1484 **Drøfting**

1485 Den politiske uttalelsen tar for seg både tiltak for å få ned trafikken og tiltak for å få ned
1486 klimagassutslippene.

1487

1488 **Elbiler, elbilfordeler og ladestasjoner**

1489 Andelen elbiler i nybilsalget er i kraftig vekst og endte på over 30 prosent av nybilsalget i 2018,
1490 51% av nybilsalget i 2020 og 65% av nybilsalget i 2021. 12 prosent av bilene i Norge var elbiler
1491 ved utgangen av 2020¹⁶. Elbilrevolusjonen er reell, mye takket være politiske virkemidler.

1492 Elbiler gis mange fordeler i dag, som gratis parkering mange steder og fritak i bomringer, men
1493 Elbilforeningen fremhever at den viktigste elbilfordelen er momsfrirket. I dag er det vanlig

1494 moms, altså 25 prosent, på biler, men elbiler er helt unntatt. Det gjør at elbil til større grad er
1495 konkurransedyktig på pris. Elbiler er fortsatt dyrere i produksjon enn fossilbiler.

1496 Elbilforeningen mener det bør innføres moms på elbiler på sikt, men at det er for tidlig, også for
1497 de store luksusbilene. I Danmark ble elbilfordelene redusert, og som konsekvens gikk elbildelen
1498 av nybilsalget ned.

1499

1500 Ladestrukturen i Norge er mye bedre rundt byene og i sør enn på bygda og i nord. For å få opp
1501 elbilandelen må man tilrettelegge for lading i borettslag og sameier, som én fjerdedel av
1502 befolkningen bor i, og bygge ut ladestruktur langs veiene. Elbilforeningen vil ha maks 100 biler
1503 per hurtiglader. I dag er tallet omtrent 120. I 2018 ble det bare bygget 500 hurtigladere.

1504 Elbilforeningen ønsker minst 1000 årlig. I den politiske uttalelsen foreslås det å bygge 2000
1505 hurtigladere i året. Elbilforeningen foreslo til statsbudsjettet at det skulle settes av 250
1506 millioner årlig til ladestruktur i borettslag og sameier. Den politiske uttalelsen foreslår 400
1507 millioner kroner årlig.

1508

1509 **Bensin- og dieselavgift og veipricing**

1510 Bensinavgiften er på rundt 6,50 kroner literen i dag. Dette fordeler seg på omtrent fem kroner i
1511 veibruksavgift og ca. 1,50 kr i CO₂-avgift. Veibruksavgiften gikk litt ned fra 2019 til 2020, mens
1512 CO₂-avgiften gikk nesten, men litt mindre, tilsvarende opp. Avgiften for vanlig diesel, bioetanol
1513 og biodiesel er én til to kroner lavere.

1514

1515 MDG ønsker en økning på 5 kroner literen for bensin og diesel, og at dette skal inngå i
1516 klimabelønningsordningen. Vi burde mene noe selv om hvor mye den burde økes. Tidligere har
1517 det vært uenighet om hvor mye vi skal ønske en økning i avgiften. Det har vært en splittelse
1518 mellom å øke med 5 kroner per liter, og 10 kroner per liter. Uttalelsen er åpen på om dette skal
1519 omfattes av klimabelønningsordningen.

1520

1521 Veipricing, som er en slags tenkt fusion mellom veibruksavgift og bompenger, nevnes i
1522 uttalelsen som noe som bør utredes. Det kan godt hende vi burde si noe mer om dette, eller om
1523 bompenger.

1524

1525 **Utfasing av salg av fossilbiler**

1526 MDG har programfestet for 2021-2025 at salget av nye fossile privatbiler skal fases ut innen
1527 2023, at salget av nye fossile varebiler skal fases ut innen 2025 og halvparten av nye fossile
1528 lastebiler innen 2027. Til og med Solberg-regjeringen ville fase ut salg av fossile privatbiler,
1529 bortsett fra at de bare ville bruke positive virkemidler og ikke forbud, og først innen 2025. Det
1530 er uklart hvordan MDG har tenkt å nå dette målet, om det er med forbud eller ikke. Den
1531 politiske uttalelsen tar til orde for å eksplisitt nevne at forbud skal være et virkemiddel, og
1532 omskriver «2020» til «2022» (siden vi jo tross alt allerede er i 2022) og «2025»-målet om

1532

¹⁶ <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/klima/norske-utslipp-av-klimagasser/klimagassutslipp-fra-veitrafikk/>

1533 varebiler og busser til «2023», siden teknologien allerede finnes og er god. Er dette for raskt?
1534 Kan dette føre til at det blir for dyrt for noen kommuner og fylker å kjøpe inn nødvendige
1535 busser?

1536 **Bymiljøpakker og trafikkreduksjon**

1538 Bymiljøpakker og byvekstavtaler er avtaler mellom staten og regioner om finansiering, store
1539 grep og de lange linjene i areal- og transportpolitikken. De ni største byområdene i Norge har
1540 en slik type avtale. Nullvekstmålet for vekst i trafikk med privatbil har ligget som et premiss i de
1541 avtalene. MDG har programfestet 20 prosent reduksjon i trafikken i disse storbyområdene
1542 innen 2025 og en tredjedel reduksjon innen 2030, altså ikke bare et nullvekstmål, men et
1543 trafikkreduksjonsmål. Denne politiske uttalelsen tar til orde for 50 prosent trafikkreduksjon
1544 innen 2030.

1545
1546 I dag tar staten 67 prosent av regninga i bymiljøpakkene. Før «bompengeforliket» før valget
1547 2019 var det 50 prosent. MDG ønsker 80 prosent. I denne uttalelsen foreslås 90 prosent.
1548 Fordelen med at staten tar mye av regninga er at da er sjansen større for at nødvendig
1549 utbygging faktisk skjer. Ulempen kan være at det blir for lite risiko for kommunene, og dyrt for
1550 staten.

1551 **Plan- og bygningsloven og arealplanlegging**

1552 Det er plan- og bygningsloven som regulerer arealpolitikken i Norge og hva som er lov å bygge.
1553 Den politiske uttalelsen tar til orde for å gjøre det forbudt å bygge i strid med
1554 trafikkreduksjonsmålet. For å få ned trafikken, så må det være kort og enkel vei fra hjemmene
1555 til folk til jobben deres og tjenestene de bruker. Det er i dag som regel ikke lov i bygge boliger
1556 uten parkeringsplass. Uttalelsen tar til orde for at det burde være lov, samt at det burde være
1557 lettere å omregulere fra vei og parkering til andre ting. MDG-styrte Bergen og Oslo kommuner,
1558 for eksempel, sliter med å gjøre den type omreguleringer raskt nok i dag, og det gjør det
1559 vanskeligere å lage gode byer med lite trafikk.

1562 **Diskusjonen i sentralstyret**

1563 Denne saken ble opprinnelig vedtatt på GULS-2-20, men fordi MDG ikke har fått med seg nok
1564 fra uttalelsen inn i partiprogrammet, har det politiske utvalget valgt å fremme saken på nytt.
1565 Forrige gang denne saken ble vurdert av landsstyret gikk det en stor debatt om bensin- og
1566 dieselavgiften skulle geografisk differensieres. I tillegg ble det trukket frem at da uttalelsen sist
1567 ble fremmet så var en økning av bensin- og dieselavgiften på 10 kroner radikalt, men idag er det
1568 ikke lenger tilfellet. Diskusjonen handlet om opptrapping til 15 kroner innen 2025 er fornuftig
1569 eller ikke. Dette ble vedtatt med knapt flertall.

1571 **Spørsmål til diskusjon**

- 1572 • Arbeidstittel på dette var «Bilpolitisk plattform», og det er gjort forsøk på å få med all
1573 relevant bilpolitikk. Noe som mangler? Er det noen drastiske tiltak som mangler og som
1574 er gjennomførbare?
- 1575
- 1576 • Ting som ikke er tatt med: Bør vi innføre kvoter på kjøp av biler? Bør vi sette sluttdato
1577 for fossil tungtransport? Hvordan skal CO₂-fondet til tungtransporten funke? Bør vi ha
1578 nasjonale ordninger for å skifte ut fossilmotorer med elektriske motorer i biler?
- 1579
- 1580 • Andre spørsmål til diskusjon er skissert i drøftingen over

1581
1582
1583

1584 **Forslag til vedtak**

1585 **F1:** Landsstyret vedtar den politiske uttalelsen «Ja til byer uten biler» slik den foreligger.
1586

1587 **Vedlegg**

1588 1 - Ja til byer uten biler
1589

1590

1591 Med vennlig hilsen

1592

1593

1594 Max Løvset Lødøen,

1595 på vegne av Politisk utvalg for klima, natur og miljø
1596

1597

Trondheim, 12. februar 2022

1598

1599

1599

1600

JA TIL BYER UTEN BILER

1601 Noen biler er bedre enn andre, men alle biler er dårlige. Bilen har gått fra å være frihetssymbol
1602 til bli noe som koker kloden, forurensrer lufta og tar opp verdifull plass. Med en ny, nasjonal
1603 bilpolitikk, med skille mellom bygd og by, kan vi få ned klimagassutslippene samtidig som vi
1604 skaper byer og tettsteder som er bedre i bo for alle.
1605
1606

1607 Vi må få ned klimagassutslippene

- 1608
- 1609 • Utslippene fra veitrafikken må reduseres med 95 prosent innen 2030.
- 1610 • Alle i hele landet skal kunne leve gode liv uten fossilbil. Det må derfor bygges 2000
- 1611 ladestasjoner årlig.
- 1612 • Det må bevilges 400 millioner til en nasjonal støtteordning for ladestruktur i borettslag
- 1613 og sameier.
- 1614 • Momsfritaket for elbiler bør ligge fast til elbil minst utgjør 95 prosent av nybilsalget og
- 1615 det ikke er fare for at elbil slutter å være konkurransedyktig i alle bilklasser.
- 1616 • Bensin- og dieselavgiften bør i snitt økes med ti kroner literen og trappes opp til 15
- 1617 kroner innen 2025. Avgiften skal ikke gjelde for landbruksmaskiner.
- 1618 • Det skal innføres en klimabelønningsordning. Inntektene fra økt bensin- og
- 1619 autodieselavgift for personbiler deles ut igjen til folk. Klimabelønningsordning skal
- 1620 utjevne forskjeller mellom by og land.
- 1621 • Vi må forby salg av nye fossile varebiler og busser innen 2023.
- 1622
- 1623

1624 Vi må få vekk bilene

- 1625
- 1626 • Alle bymiljøpakker og byvekstavtaler skal ha som premiss at trafikken og utslippene
- 1627 skal reduseres, og at det skal innføres bilfrie områder, mer sykkelvei og flere gågater.
- 1628 • Nullvekstmålet må erstattes med et trafikkreduksjonsmål om 50 prosent reduksjon
- 1629 innen 2030.
- 1630 • Det må være mulig å leve uten privatbil for alle som bor i et tettbygd strøk. Det krever
- 1631 en historisk satsing på kollektivtransport, sykkel og bildelingsordninger. Staten bør ta
- 1632 90 prosent av kostnaden for kollektiv- og sykkelutbygginger i kommunene uten øvrige
- 1633 betingelser.
- 1634 • Plan- og bygningsloven må skrives om. Det bør ikke gis tillatelse til å bygge boliger,
- 1635 kontorbygg, kjøpesentre, skoler, barnehager eller annet hvis det kan stride med
- 1636 gjeldende trafikkreduksjonsmål.

- 1637 • Det skal være tillatt å bygge boliger uten parkeringsplass.
- 1638 • Rassikring skal prioriteres over å bygge kapasitetsøkende bilveier.
- 1639 • Reduksjonen av privatbilisme skal ikke bidra til sentralisering eller virke usosialt mot bygda. Byene skal jevne ut for bruk av elbil på bygda hvor et omfattende kollektivtilbud ikke er ressurseffektivt.
- 1640
- 1641
- 1642 • Kreve at elbilaktørene skal oppdatere om elbilladere ikke fungerer, slik at man sikrer forutsigbarhet for sjåførere.
- 1643
- 1644
- 1645

1645 Til Landsstyret
1646 Kopi Sentralstyret i Miljøpartiet De Grønne
1647 Fra Emily Ann Mercer, GU Troms og Finnmark
1648 Dato 30.05.2022
1649 Saksnr GULS-2-22-22

grønn
ungdom

1650

POLITISK UTTALELSE:

1651

STYRK DE SAMISKE

1652

RETTIGHETENE I SKOLEN

1653

1654 **Bakgrunn**

1655 De siste årene har det vært en nedgang i andelen som har samiskundervisning. Enten
1656 dette gjelder som første- eller andrespråk.¹⁷ Den samiske minoriteten i Norge er viktig,
1657 og har en kultur og et språk som må bevares mye bedre enn det gjør per i dag. Den
1658 store nedgangen i elever er bekymringsfull å se, og trenger tydelige tiltak for å
1659 motvirke effekten. Det kommer tydelig frem at undervisningen flere plasser har sviktet
1660 grunnet diverse grunner som ressursmangel, nedprioriteringer, mangel på lærere, og
1661 andre grunner. De samiske rettighetene og tilbudene i skolen må styrkes, og vi må
1662 derfor innføre flere og bedre tiltak for å opparbeide dette.

1663

1664 **Ressursmangel**

1665 Mangel på ressurser er et stort problem for kvaliteten på undervisningen i og på
1666 samisk. Med både få lærere og læremidler skaper dette et problem for de elevene som
1667 ønsker å benytte seg av tilbudene for undervisningen. Gode ressurser, både i form av
1668 mennesker og bøker, kan gjøre en utrolig stor forskjell i læringsutbytte, og glede av
1669 undervisning. For å øke kompetanse og kvalitet på undervisningen må vi derfor øke
1670 ressursene som tildeles samisk undervisning. Da trengs det flere lærere med god
1671 kompetanse, og ikke minst en større satsning på litteratur og diverse læremidler. Vi må
1672 da utdanne flere lærere innen samisk undervisning, og samtidig legge bedre til rette for
1673 dette. Vi trenger flere gode ressurser i undervisningen. Støtten til samiske
1674 litteraturordninger må derfor økes, samt bør det også det tilsvarende gjelde læremidler
1675 som bøker og annet undervisningsmaterieil.

1676

1677 En viktig del av samisk undervisning er også fjernundervisning. Der det ikke er nok
1678 elever som ønsker eller kan benytte tilbudet om samisk undervisning, er det ikke
1679 mulighet til å opprette en fysisk klasse, og de må da benytte seg av et digitalt tilbud for
1680 å kompensere for dette. Mange vil ha erfart seg etter pandemien at forskjellen på

1680

¹⁷ <https://www.ssb.no/statbank/table/07587/chartViewLine/>

1681 digital og fysisk undervisning er enorm når det gjelder kvalitet og læringsutbytte.
1682 Derfor bør terskelen for å opprette en fysisk klasse være lavere enn det den er nå.
1683 MDG har allerede vedtatt at de vil redusere kravet fra ti til tre elever når det gjelder
1684 opplæringsrett utenfor språkbevarings- og språkvitaliserings-kommuner.¹⁸ Dette er et
1685 viktig tiltak, og samtidig bør vi også jobbe for at fjernundervisningstilbudene utvikles og
1686 forbedres hvor kravet for antall elever ikke kan oppfylles.

1687

1688 **Fritak og permisjon**

1689 I større grad bør også samisk kultur bli en del av alles skolegang og hverdag.
1690 Samefolkets dag, 6. februar markeres årlig nasjonalt, men er ikke en offentlig fridag.
1691 Det betyr at man kan søke fri for å markere sagen, men dette er verken opplagt eller et
1692 selvfølge. Fritak fra undervisning er selvfølgelig en mulighet, men det må ikke være
1693 nødvendig å gå glipp av skole for å kunne feire sin egen og andre sin kultur. Samefolkets
1694 dag er en viktig markering, og det er langt på tide at dette grunnlegges som en offentlig
1695 fridag. Dette er i likhet med reduisering av krav på elever, en del av MDGs vedtatte
1696 politikk, men likevel viktig å ha med når vi diskuterer samiske rettigheter i skolen.

1697

1698 Noen samer deltar fortsatt i de mer tradisjonelle delene av kulturen, som kan inkludere
1699 sesongarbeid. Da vil det i enkelte sesonger være mye arbeid, og flere må bidra. Selv om
1700 undervisning er viktig, er også det å kunne delta i sin egen kultur og dyrke en næring
1701 viktig. Derfor bør næringspermisjon fra undervisning for å delta i sesongarbeid være et
1702 tilbud folk kan benytte seg av. Det bør også da kunne tilrettelegges slik at elever
1703 eventuelt kan kunne ta igjen skolearbeidet på egenhånd, men ha kapasitet til å
1704 prioritere sesongarbeidet, og også ha en fritid på siden.

1705

1706 **Læreplan**

1707 Mange av svakhetene i samiskundervisningen kan forekomme av å bo utenfor
1708 språkvitaliseringskommunene. Det kan være vanskelig å avpasse undervisningen
1709 etter den vanlige timeplanen, og gjøre at du må gi opp enkelte fag eller svekke selve
1710 opplæringen til fordel for å få alt til å gå opp.¹⁹ Slik kan vi ikke ha det. Vi må derfor
1711 etablere rettigheter til å følge en samisk læreplan uavhengig av bostedet, slik at det
1712 ikke bare blir enklere å få en fullstendig undervisning, men også en lovfestet plikt.
1713 Dette kan bidra til at flere velger samisk i skolen, da det ikke må gå på bekostning av
1714 annen undervisning.

1715

1716

1717 **Spørsmål til diskusjon**

- 1718 ● Er det hensiktsmessig å senke elevkravet utenfor
- 1719 språkvitaliseringskommunene, eller vil det bli for ressurskrevende. Vil vi evt
- 1720 øke eller senke kravet fra tre elever?
- 1721 ● Skal samisk som valgfag være tilgjengelig for alle skoler eller hovedsakelig
- 1722 foregå i enkelte kommuner/fylker?
- 1723 ● Hvor lang bør næringspermisjonen være? Bør dette spesifiseres?

1724

1725

1725

¹⁸ https://www.mdg.no/urfolk_og_nasjonale_minoriteter

¹⁹ <https://www.nrk.no/sapmi/samisk-som-andresprak-lykkes-ikke-1.11772295>

1726
1727
1728 Med vennlig hilsen
1729
1730 Emily Ann Mercer,
1731 *Landsstyrerepresentant for Troms og Finnmark*
1732
1733 Tromsø, 30. mai 2022
1734
1735
1736
1737
1738
1739
1740
1741
1742
1743
1744
1745
1746
1747
1748
1749
1750
1751
1752
1753
1754
1755
1756
1757
1758

1758
1759
1760
1761
1762

1763

1764

1765

1766

1767
1768
1769
1770
1771
1772
1773
1774
1775
1776
1777
1778
1779
1780
1781
1782
1783
1784
1785
1786
1787
1788
1789
1790
1791

grønn
ungdom

STYRK DE SAMISKE RETTIGHETENE I SKOLEN

Retten til samisk opplæring i skolen har eksistert i litt over 50 knappe år, og nå ser vi en nedgang på antall elever som velger å benytte seg av dette. Vi må gi samisk undervisning et løft, som kan bidra til å øke kvaliteten, antall søkere, og viktigst av alt læringsutbyttet. Samisk er også en viktig del av den norske skolen, og kan ikke lenger nedprioriteres. Vi må styrke rettigheten som følger i samisk undervisning. Da må vi implementere bedre ressurser og tilpasning i undervisningen, samtidig som rettighetene som allerede eksisterer må tydeliggjøres. Vi må styrke de samiske rettighetene i skolen.

Grønn Ungdom vil:

- Oprette samisk som valgfag i skolen
- Gi næringspermisjon fra undervisning for deltagelse i sesongarbeid
- Øke ressursene til samiske læremidler
- Redusere minstekrav for antall elevers rett til opplæring på samisk fra ti til tre
- Markere samefolkets dag, 6. februar, som en offentlig fridag
- Etablere rettigheter til å følge en samisk læreplan uansett hvor i landet du bor
- Øke kompetansen blant lærere for å styrke undervisning og kunne tilrettelegge bedre for elever
- Øke støtten til litteratur på samisk, samt etablere støtteordninger for å oversette barn- og ungdomsbøker på samisk
- Sørge for at det blir bedre informasjon angående samiske rettigheter om opplæring og utdanning på et nasjonalt nivå
- Utvikle fjernundervisningsstilbudene
- Arbeide for at antallet lærere i samisk språk og kultur økes

1791 Til Landsstyret
1792 Kopi Sentralstyret i Miljøpartiet De Grønne
1793 Fra Sentralstyret
1794 Dato 16.02.2022
1795 Saksnr GULS-2-22-23

grønn
ungdom

1796

1797 POLITISK UTSEGN:

1798

BLOCKCHAIN ER FRAMTIDA!

1799 *Bakgrunn*

1800 Samfunnet og verda i dag består av utruleg mange individ og organisasjonar. Så å seia alle
1801 former for handel og byting går gjennom mange av desse individ eller organisasjonane og gjer
1802 det vanskelegare enn nokon gong tidlegare å følgja med kor pengar, varer eller tenester flyttar
1803 seg i verda. Dette kan få, og får faktisk, store konsekvensar på alle samfunnsnivå. Særskild også
1804 når det kjem til å redusera klimagassutslepp, og å stogga klimaendringar er dette eit stort
1805 problem.

1806

1807 Ein relativt ny teknologi, som tek opp, og prøver å løysa, dette problemet vert kalla blockchain.
1808 Enkelt forklart er blockchain ein database som er delt ut mellom alle som ynskjer ein kopi. I
1809 motsetjing til det som har vore vanleg tidlegare, når ein har lagra informasjon i tabellar, så er
1810 blockchain akkurat kva det høyrer ut som. Blockchain inneheld mange ulike «blokkar» med
1811 informasjon som er delar av ei stor «lenkje». Fordi informasjonen er strukturert som ei lenkje,
1812 så betyr det at det er utruleg vanskeleg å endra på tidlegare blokkar i lenkja. Og fordi lenkja blir
1813 delt ut til alle som ynskjer det, så blir ansvaret for å sjekka om alle har riktig informasjon
1814 desentralisert, og fordelt til alle med ein kopi av lenkja. Dette er bra fordi det aukar sikkerheit,
1815 og hindrar at berre éin person eller bedrift sit med all makta. Av fleire grunnar, som har med
1816 kryptering og med samankopling av blokkane, så gjer dette at blockchainteknologien er veldig
1817 sikker.²⁰

1818

1819 Dette er teknologi som allereie har blitt nytta fleire plassar i verda, hovudsakeleg av private
1820 selskap. Det er difor viktig at Grøn Ungdom tykjar noko om dette, og om korleis me kan
1821 handtera og nytta denne teknologien til noko som alle tener på.

1822

1823

1824 *Drøfting*

1825

1826 Når ein høyrer ordet blockchain tenkjer ein kanskje fortrinnsvis på Bitcoin og annan
1827 kryptovaluta, og på alle overskriftene som har vore i media dei siste åra, om kor utruleg
1828 energikrevjande det er å «mina/mine Bitcoin». Men trass i at blockchain er nyttig når det kjem
1829 til klimafiendleg kryptovaluta, så kan teknologien også bli nytta som eit viktig verkemiddel i
1830 det grønne skiftet. Blockchain kan blant anna bli nytta for å gjera organisasjonar meir
1831 transparente og dermed meir demokratiske, spora varer og deira opphav, samt redusera
1832 unødig byråkrati; ved at dei som vanlegvis kontrollerer selskap og land gjer som dei seier, no

1832

²⁰ For vidare lesing: <https://www.investopedia.com/terms/b/blockchain.asp#toc-what-is-a-blockchain>

1833 blir kontrollert av alle som har ein kopi av blockchainen.²¹²²

1834

1835 **Sporing av varer med etikk- og miljømerking.**

1836 Når ein kjøper varer i dag, kan ein nesten vere heilt sikker på at produktet ein kjøper i butikken
1837 har hatt ei lang forsyningskjede det har vore gjennom. Alt frå klede, kor ein har dyrking av fiber,
1838 produksjon av tekstil, farging og syng av tekstil, pakking og ikkje minst transport mellom alle
1839 ledda, til teknologi kor ein utvinn materialar, reinsing av materialane, produksjon av små delar,
1840 og samansetjing av delane. Sjølv den mest medvitne forbrukar kan bli eit miljøsvin berre fordi
1841 det er så vanskeleg å finna ut kva for nokre produkt som faktisk er berekraftige eller etisk
1842 produsert.

1843

1844 Dette problemet er til og med tydeleg her i Noreg, kor me finn relativt korte forsyningskjeder,
1845 kor eitt av dei einaste merka som er beskytta, er økologisk merking av mat. Til dømes vil dette
1846 seia at selskap kan markera produkta sine med berekraftigheitsmerke, utan at disse gjer ein
1847 reell garanti for noko som helst. Ved å nytta blockchain vil kvart steg av forsyningskjeda måtte
1848 markera produkta med tidsstempel og kopling til den tidlegare blokken i lenkja. Dette går på alt
1849 frå kva for nokre materialar som har blitt nytta, kva for nokre arbeidarar som har laga
1850 produktet, og korleis produktet har blitt frakta, Dette gjer oss ein meir transparent
1851 forsyningskjede, og kan sikre at det å markera produkt som berekraftige eller etiske kan bli
1852 rettfærdiggjort.²³ Eit selskap som allereie har teke jobben i eigne hender heiter Foodtrax²⁴, og
1853 har gjort nettopp dette, dei sporar matvarer ved hjelp av blockchainteknologi.

1854

1855 **Resirkulering og pant.**

1856 I Noreg har me allereie pant på flasker og boksar. Dette er eit system som påskjønar
1857 forbrukarar som vel å resirkulera desse produkta framfør å berre kasta dei. Ved å nytta
1858 blockchainteknologi kan det bli enklare å starta panteordningar på andre produkt. I tillegg kan
1859 det gje detaljert statistikk på kor mykje materialar som blir gjenvunne. Det kan også verke som
1860 tidlegare nemnt, at gjenvunne materialar blir markert når det hamnar inn igjen i
1861 forsyningskjedene, ved å passa på at alle materialane faktisk blir gjenvunne. Ikkje minst kan
1862 også forbrukarane sjå kor mykje resirkulert materiale som finst i produkta dei kjøper, og på den
1863 måten gjere det lettare for, og bidra til ei haldningsendring blant forbrukarar som med
1864 sikkerheit kan kjøpa gjenvunne produkt.

1865

1866 Eit døme på eit selskap som allereie forsøker å nytta blockchainteknologi på å fremja
1867 resirkulering og å hindra plastforureining heiter Plastic Bank.²⁵ Dei betalar alle som samlar inn
1868 plast frå naturen, og markerer denne platen i ein blockchain før dei materialgjenvinn platen
1869 og sel den. På denne måten ynskjer dei å hjelpa fleire lokalsamfunn ut av fattigdom samtidig
1870 som dei kan garantera for gjenvunne plast i butikkar, noko som igjen hjelper forbrukarar å taka
1871 berekraftige val.

1872

1873 **Elektrisitet**

1874 Sjeldan har energi- og straumproduksjon vore så dagsaktuelt. Me har allereie for lite grøn
1875 energi i verda, og etterspurnaden kjem til å auka dramatisk gjennom det grønne skiftet når meir
1876 og meir skal elektrifiserast samtidig som fossil elektrisitet skal bli utfasa. Eit av dei største
1877 spørsmåla og problema når det kjem til det grønne skiftet er at fornybar energi sjeldan kan bli
1878 produsert etter etterspurnad. Difor er det heil nødvendig å kunna lagra denne energien fram til folk

1878

²¹ <https://youtu.be/58xtN6Dw8kw>

²² <https://youtu.be/ycALWKXsA-k>

²³ For vidare lesing: <https://www.marshmcclennan.com/insights/publications/2019/may/if-consumers-want-ethical-products--blockchain-may-be-their-best.html>

²⁴ <http://foodtrax.pk/>

²⁵ <https://plasticbank.com/>

1879 faktisk kan nytta han. Straumnettet i dag er veldig sentralisert som har som konsekvens at
1880 mykje kapasitet blir verande ubrukt.

1881
1882 Ved hjelp av blockchain vil det vere mogeleg å nytta batteribankar i forbrukarar sin heim, samt
1883 batteria i elbilane til forbrukarar som lagringsplass for elektrisitet, medan etterspurnaden ikkje
1884 er så høg. Det er antatt at det, innan 2030, kan vere heile 245 millionar elektriske køyretøy i
1885 verda, og om kvart batteri har kapasitet på 50kWh, så vil det seia at dei har ei samla
1886 lagringskapasitet på 12,5TWh.²⁶ Dette er lagringskapasitet me ikkje har råd til å let vere ubrukt
1887 om me skal koma oss gjennom det grønne skiftet. Om ein nyttar blockchainteknologi blir det
1888 mykje lettare å registrera og ha kontroll over flyten av straum. Dette har allereie blitt testa, og
1889 selskapa TenneT, Swissgrid og Terna har allereie laga blockchain programvare som til og med
1890 kan bli nytta internasjonalt, for å nytta denne ubrukte ressursen.²⁷

1891
1892 **Klimaavtalar og bistand**

1893 Klimaavtalar i dag, som til dømes Parisavtalen, fungerer ved at land sjølvrapporterer resultat
1894 og tiltaka dei gjer for å redusera klimagassutslepp. Dette er eit system som i veldig stor grad er
1895 basert på tillit. På mange måtar gjeld det same for bistand også, kor mykje pengar går til land
1896 eller organisasjonar, og kor man gjer tillit til at desse pengane blir rettferdig fordelt. Heile 979
1897 millionar dollar²⁸ blir årleg nytta på å administrera det globale karbonkreditsystemet. Ved å
1898 nytta blockchain kan ein redusera byråkrati. I tillegg kan klimadata, eller transaksjonar av
1899 bistandspengar bli loggført for heile ålmente, og det kan bli sørga for at organisasjonane eller
1900 landa me har gitt tillit til, faktisk gjer kva dei seiar at dei gjer.

1901
1902 **Energikrevjande for å gje gode resultat**

1903 Trass i alt det gode blockchain kan bli nytta til, så finst det nokre openberre problem. For at
1904 blockchain skal fungera bra, så treng ein foreløpig veldig mykje energi. Særskild ille er dett i
1905 land kor størsteparten av elektrisiteten kjem frå ikkje-fornybare kjelder. I land som Noreg, med
1906 stor tilgang på fornybare energikjelder kan det i fleire tilfelle framleis vere ein nyttig løysing.

1907
1908 Kryptovalutaen kalla Ethereum har gått frå ein prosess som vert kalla «Proof-of-Work», kor ein
1909 nyttar veldig mykje energi på å laga nye «blokkar» i «lenkja», til ein alternativ prosess som vert
1910 kalla «Proof-of-Stake»²⁹, kor ein nyttar ein proporsjonal mengde energi avhengig av
1911 transaksjonar. I følgje Data Driven Envirolab er energiforbruket til «PoS» 2000 gongar midre
1912 enn for «PoW».³⁰ University College London har vist at ikkje alle typar «Proof-of-Stake» er så
1913 bra for klima som fyrst skal ha blitt reklamert.³¹

1914
1915

1916 **Diskusjon i sentralstyret**

1917 Når me diskuterte i sentralstyret gjekk det eit relativt tydeleg skilje, som det kan vera nyttig for
1918 landsstyret å taka stilling til. Skiljet gjekk på kor konkrete tiltak me kan ha angående

1918

²⁶ <https://www.mdpi.com/1996-1073/15/2/589/pdf>

²⁷ <https://www.euractiv.com/section/energy/news/power-grid-operators-launch-blockchain-for-home-and-car-batteries/>

²⁸ <https://youtu.be/58xtN6Dw8kw>

²⁹ <https://www.investopedia.com/terms/p/proof-stake-pos.asp>

³⁰ <http://datadrivenlab.org/climate/blockchain-energy-consumption-debunking-the-misperceptions-of-bitcoins-and-blockchains-climate-impact/>

³¹ https://finance.yahoo.com/news/proof-stake-ethereum-2-0-153221744.html?guccounter=1&guce_referrer=aHR0cHM6Ly93d3cuZ29vZ2xlLm5vLw&guce_referrer_sig=AQAAADN8Cl6z3_AKlAcnqZKoSruNI6KdyUkfQg7BU1uo5ahF1SzGVBI4JBe7aUZDH4Os1FNFFGEyc0cb3IITkeJYEvqlh1cJrvbcKDN1GwxqfQaHJ2f2PClds77gvhkrc_ujweuf_Rndtf9I-v7GYtXmlekw3Q5hRZlP5BMblp_MSOJ

1919 blockchainteknologi. På ei side kan vera viktig å til dømes gje insentiv til klede- og matkjedene
1920 om å nytta blockchain for å gjera forsyningskjedene deira meir gjennomsluttige, og for å gjera
1921 det lettare for forbrukarane å sjå opphavet til produkta dei kjøper. På den andre sida kan dette
1922 vera eit for inngripande tiltak, som foreløpig, med dagens teknologi, kan vera for vanskeleg og
1923 for dyrt å faktisk få til blant små bedrifter.

1924

1925 **Spørsmål til diskusjon**

1926 • Utsegna er i hovudsak positiv til blockchain, burde den vere det? Blockchainteknologi
1927 kan vere utruleg nyttig, samtidig som den har fleire negative konsekvensar. Viktigare
1928 enn å vedta at blockchain er bra, er det å finna ut om godane er betre enn vonda.

1929

1930 • Bør noko meir inkluderast?

1931

1932 • Noko anna?

1933

1934

1935 **Framlegg til vedtak**

1936 **F1:** Den politiske utsegna «Blockchain er framtida!» vedtas slik ho føreligg.

1937

1938 **Vedlegg**

1939 1 – Blockchain er framtida!

1940

1941 Med venleg helsing

1942

1943 Max L. Løvdøen,

1944 *Sentralstyremedlem*

1945

1946 Trondheim, 16. februar 2022

1947

1948

1949

1950

1951

1951

1953

1955

BLOCKCHAIN

1956

ER FRAMTIDA!

1957

1958

1959

1960

1961

1962

1963

1964

1965

1966

1967

1968

1969

1970

1971

1972

1973

1974

1975

1976

1977

1978

Blockchain er ein teknologi som gjer det mykje lettare å lagra desentralisert informasjon, tryggare enn me gjer i dag. Denne teknologien nyttar enorme mengder energi for å fungera, men trass i det, kan han likevel vere ein del av løysinga på klimakrisa og det grønne skiftet. Om teknologien fungerer som han skal, kan han vere ein del av løysinga på lagring av fornybar energi, sporing av gjenvunne materialar, etikk- og klimamerking av varer, forsikring om at land og organisasjonar held klima- og miljømål, og mykje meir.

Grøn Ungdom vil:

- Løyva pengar til forskning på blockchain og hans bruk, og at Noreg skal vera leiande på feltet.
- Utreie kva for nokre delar av Noreg sin digitale infrastruktur det vil vera føremålstenleg å reimplementera i blockchain-system, og korleis dette kan blir gjort.
- Bøteleggje selskap og personar som nyttar blockchainteknologi, kor føremålet ikkje er forskning, klima eller natur.
- Løyva middel til forskning på å gjera blockchainteknologi mindre energikrevjande.
- Jobba for at FN landa i Parisavtalen skal taka i bruk blockchainteknologi for å rapportera klimatiltak og resultat.
- Stilla strengare krav om transparens og dataintegritet til kommersielle aktørar sine forsyningskjeder og digitale fotavtrykk.

1978 Til Landsstyret
1979 Kopi Sentralstyret i Miljøpartiet De Grønne
1980 Fra Maia Hollender, Viken Grønn Ungdom
1981 Dato 21.05.2022
1982 Saksnr GULS-2-22-21

grønn
ungdom

1983

1984 POLITISK UTTALELSE:

1985

STYRK OLJEFONDETS

1986

FORVALTNING!

1987 **Bakgrunn**

1988 Statens pensjonsfond utland, eller Oljefondet, er et av verdens største fond. Fondet har som
1989 mål å sikre pensjonene til oss selv og fremtidige generasjoner. I tiden fremover vil dessverre de
1990 menneskeskapte klimaendringene slå ut for fullt, og det vil påvirke de økonomiske
1991 forutsetningene Oljefondet har. Verden har et stort behov for mer fornybar energi, og
1992 Oljefondet kan binde en større andel av formuen opp mot å nå klimamålene.

1993 **Drøfting**

1994 **Etikk**

1995 Oljefondets etikkråd er lite, og hovedoppgaven er å luke ut "verstingselskapene". Dette kan
1996 blant annet være selskaper med mye korrupsjon, grov miljøkriminalitet, brudd på folkeretten
1997 eller menneskerettighetene³². Selskaper som Oljefondet har ekskludert, havner på Oljefondets
1998 eksklusjonsliste. Det er verdifullt at Oljefondet er medeier i selskaper selv om de ikke har de
1999 beste standardene. Ved å ha Oljefondet på eiersiden, kan de jobbe for forandring innenfra. Ved
2000 å styrke både de etiske retningslinjene og etikkrådet kan Oljefondet jobbe med å forbedre flere
2001 selskaper, ikke bare luke ut verstingselskapene.

2002 **Alkohol**

2003 Oljefondet investerer den dag i dag i alkohol. Selskaper som driver med tobakk eller cannabis til
2004 rusformål er grunnlag for eksklusjon fra Oljefondet³³, mens alkohol ikke har en lignende status.
2005 Land i det globale sør har ofte ikke gode reguleringer av alkoholreklame, og aggressiv
2006 markedsføring av rusmidler kan føre mange i det globale sør ut i avhengighet. Investeringer i

2006
³²

https://files.nettsteder.regjeringen.no/wpuploads01/sites/275/2022/03/Etikkradet_arsmelding_2021_uu-17563.pdf

³³ <https://lovdata.no/dokument/INS/forskrift/2014-12-18-1793>

2007 alkoholselskaper går på akkord med vår egen bistandspolitikk, og mot FNs bærekraftsmål nr. 3
2008 - god helse. I følge kampanjen "Oljefondets alkoholproblem" fra organisasjonene FORUT, IOGT,
2009 Juvente og Blå kors er Oljefondets alkoholinvesteringer på nesten 90 milliarder kroner³⁴. Til
2010 sammenligning er Norges årlige bistandsbudsjett på 40 milliarder kroner³⁵. Norge har altså
2011 investert mer enn dobbelt så mye i alkohol som vi gir i årlig bistand.

2012 **Våpen**

2013 Oljefondet kan i dag ikke investere i våpen som bryter med grunleggende humanitære
2014 prinsipper, som klasevåpen og kjemiske våpen. Det hindrer ikke fondet fra å investere i
2015 selskaper som utvikler konvensjonelle våpen. VG skriver at selskaper som Oljefondet har
2016 investert tungt i, kan knyttes opp mot menneskerettighetsbrudd i Jemen³⁶. For øvrig har Norge
2017 stanset salg av våpen til land som deltar i krigen.

2018 **Fossile brensler**

2019 Oljefondet kan i dag ikke investere i store kullselskaper³⁷. Imidlertid kan Oljefondet investere
2020 uten hindringer i selskaper som utvinner olje og gass. Man kan argumentere med at de store
2021 fossilselskapene må omstille seg, og at det er bedre å jobbe med grønn omstilling innenfra i
2022 selskapene. Oljefondet har allerede trukket seg ut av selskaper som utelukkende leter etter
2023 olje og gass, på grunn av økonomisk usikkerhet³⁸. Imidlertid har Oljefondet fortsatt investert
2024 hundretalls av milliarder i fossilselskaper. Å selge seg ut av selskaper som får hovedinntekten
2025 sin fra fossile brensler, kan ses på som det eneste moralske riktige ovenfor fremtidige
2026 generasjoner.

2027 **Lønn**

2028 Prestasjonsbasert lønn er en form for lønn som er basert på din prestasjon på jobben.
2029 Forskningen forteller oss kort oppsummert at individuell prestasjonsbasert variable belønning
2030 virker på kvantitet, men ikke på kvalitet³⁹. Prestasjonslønn virker bare på enkle, rutinepregede
2031 og i utgangspunktet lite motiverende oppgaver som kan reduseres til ett eller noen få
2032 resultater som er enkle å måle.

2033 Dessuten kan prestasjonsbasert lønn ha en direkte effekt på de ansattes innsats, men ikke på
2034 de ansattes kunnskaper, ferdigheter og evner. Prestasjonsbasert lønn kan også bidra til å
2035 redusere både kvalitet, innovasjon og nyskaping. Dessuten kan prestasjonsbasert lønn virke
2036 "for godt", og det kan også resultere i manipulering og uetisk atferd. Tidligere har enkelte fått
2037 500 millioner i bonus fra oljefondet⁴⁰. Oljefondet har nå satt en øvre grense som er betydelig

2041

³⁴ <https://www.oljefondetsalkoholproblem.no/bakgrunn-for-kampanjen>

³⁵ <https://resultater.norad.no/no>

³⁶ <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/BRox8w/oljefondet-oeker-investeringer-i-omstridte-vaapenselskap>

³⁷ <https://lovdata.no/dokument/INS/forskrift/2014-12-18-1793>

³⁸ <https://www.nrk.no/norge/dropper-investeringer-i-selskaper-som-leter-etter-olje-og-gass-1.14463109>

³⁹ <https://forskning.no/arbeid-handelshoyskolen-bi-ledelse-og-organisasjon/prestasjonsloenn-betyr-trobbel/964364>

⁴⁰ <https://www.dagbladet.no/nyheter/fikk-500-millioner-kroner-i-bonus-fra-oljefondet/64291188>

2042 lavere⁴¹. Det å gi aksjesmeglere tilgang til et av verdens største fond er et privilegium i seg selv.
2043 Derfor bør prestasjonsbasert lønn fases ut av Oljefondet.

2044
2045 Oljefondet bruker i dag eksterne forvaltere. Eksterne forvaltere er folk som jobber i regi av
2046 Oljefondet, men som ikke er ansatt i Oljefondet, og som Oljefondet betaler for å forvalte
2047 (investere) pengene best mulig. Dette bør vi imidlertid fortsette med fordi Oljefondet ikke alltid
2048 har nok kompetansen om markedene de opererer i. Hvis for eksempel Oljefondets egne
2049 forvaltere ikke har nok kunnskap om markedene for små og mellomstore bedrifter i
2050 landbrukssektoren i vest-Afrika, kan og bør Oljefondet bruke ekstern kompetanse.

2051
2052 **Fornybar energi**

2053 Oljefondet kan i dag investere inntil 2% av investeringene i unotert infrastruktur for fornybar
2054 energi⁴². Med en markedsverdi på rundt 11.500 milliarder vil to prosent tilsvare inntil 230
2055 milliarder. Norge bruker også noe bistandsmidler på å hjelpe til med å bygge ren energi i
2056 utlandet⁴³.

2057
2058 [OneEarth.org](https://www.oneearth.org) anslår at investeringer i fornybar energi må være på et nivå tilsvarende 1500
2059 milliarder dollar pr. år for å klare målet om maks 1,5-graders oppvarming. Det er altså et helt
2060 enormt behov for investeringer i fornybar energi. For å illustrere summene, så var Oljefondets
2061 markedsverdi på ca. 1400 milliarder dollar i 2021⁴⁴. Verden trenger altså å investere litt mer
2062 enn ett norsk oljefond i fornybar energi hvert år de neste årene. Å øke Oljefondets andel for
2063 investeringer i fornybar energi kan hjelpe verden med å nå Parisavtalen, siden det kan dekke en
2064 del av behovet for investeringer i fornybar energi. Å investere 20% av Oljefondet i fornybar
2065 energi tilsvarer rundt 2300 milliarder NOK, eller ca 270 milliarder dollar (avhengig av
2066 kronkursen).

2067
2068 Oljefondet kan også jobbe for at selskaper de er medeier i har økt bærekraft og tar
2069 miljøvennlige valg. Oljefondet kan som aksjeeier jobbe for fornybarprosjekter i selskapenes
2070 styrer. Dette gjelder også for selskaper utenfor energisektoren.

2071
2072 Det er tradisjon i Norge for å hevde at Oljefondet skal drives rent finansielt for å få størst mulig
2073 avkastning, og at Oljefondet ikke skal brukes for å fremme politiske mål. Å bruke Oljefondet til
2074 å nå bærekraftsmålene kan likvele begrunnes ideologisk for oss i de Grønne: det blir
2075 meningsløst å snakke om pensjoner på en død planet. Dessuten snakker vi her om *investeringer* i
2076 fornybar energi, ikke *bistand*. Oljefondet kan også tjene penger på fornybarprosjekter.
2077 Imidlertid utgjør 20% av Oljefondet mer enn et norsk statsbudsjett. Noen kan mene at det vil
2078 være vanskelig å finne så mange lønnsomme fornybarprosjekter. Samtidig er verden nødt til å
2079 nå klimamålene sine, og man trenger finansiering av fornybarprosjekter.

2080

2081 **Spørsmål til diskusjon**

2081

⁴¹ <https://www.nrk.no/norge/oljefondets-forvaltere-kan-fa-bonus-pa-200-prosent-1.12923213>

⁴² <https://www.nbim.no/no/oljefondet/slik-er-fondet-investert/>

⁴³ <https://www.norad.no/aktuelt/nyheter/2022/ny-klimaavtale-pa-500-millioner-skal-sikre-fornybarinvesteringer-i-utviklingsland/>

⁴⁴ <https://www.nbim.no/>

- 2082
- 2083
- 2084
- 2085
- 2086
- 2087
- 2088
- 2089
- 2090
- 2091
- 2092
- 2093
- 2094
- Å trekke oljefondet ut av våpenindustri er veldig idealistisk. Er det riktig av oss å være så idealistiske, eller bør vi være mer realistiske? Det impliserer at vi ikke ønsker våpen (selvsagt gjør vi ikke det). Imidlertid vil våpenindustrien finnes enten Oljefondet har investert eller ikke, og noen vil mene at det er bedre å være involvert (for å kunne påvirke selskapene innenfra) enn å ikke være involvert.
 - Ved å strengere regulere lønn kan man mene at det er vanskelig å få den beste kompetansen i forvaltningen. Samtidig er reduserte lønnskostnader økt pensjon for fremtidens generasjoner. Er det riktig å gi tydeligere politiske signaler om lønn i Oljefondet?
 - Hvor mange prosent skal kunne investeres i fornybar energi?
 - Bør Oljefondet i så stor grad bli et utenrikspolitisk verktøy?

2095 **Saksbehandlers konklusjon**

2096

2097 Oljefondet må bli bedre på etikk, egen drift og klimainvesteringer. Oljefondet må brukes på

2098 investeringer – ikke skyhøye lønninger til ledelsen. Da får vi et pensjonsfond som er bedre for

2099 kloden - og for fremtidige generasjoner.

2100

2101 **Forslag til vedtak**

2102 F1: Resolusjonen «Styrk Oljefondets forvaltning!» vedtas slik den foreligger, etter votering

2103 mellom alternativene.

2104

2105 **Vedlegg:**

2106 1 - Styrk Oljefondets forvaltning!

2107

2108

2109 Med vennlig hilsen, på vegne av Viken Grønn Ungdom,

2110

2111 Maia Hollender,

2112 *landsstyrerepresentant for Viken*

2113

2114 Asker, 21. mai 2022

2115

2116

2117

2118

STYRK OLJEFONDETS FORVALTNING!

2119

2120

2121

2122

Våre felles penger trenger et grønt løft!

2123

Oljefondet⁴⁵ er et av verdens største investeringsfond med mer enn 11.000 milliarder.

2124

Oljefondet har stor markedsrett, og eier mer enn 1% av verdens børsnoterte selskaper.

2125

Oljefondet er et av Norges viktigste utenrikspolitiske verktøy, som må brukes for å fremme

2126

demokrati, menneskerettigheter, arbeidsvilkår, og ikke minst være i tråd med FN's

2127

bærekraftsmål. Norges felles sparepenger skal gå til å sikre en levelig framtid, trygge pensjoner,

2128

og et stabilt, medmenneskelig samfunn i økologisk balanse.

2129

2130

Grønn Ungdom vil:

2131

- Skjerpe Oljefondets etiske retningslinjer, og styrke Oljefondets etikkavdeling

2132

- Trekke Oljefondet ut av selskaper involvert i alkohol, på samme måter som investeringer i tobakk er forbudt

2133

2134

- Fase ut prestasjonsbasert lønn i Oljefondet

2135

- Sette ned lønnstaket til eksterne forvaltere i Oljefondet

2136

- Tillate at inntil **a) 10% b) 15% eller c) 20%** av Oljefondet kan investeres i fornybar energi

2137

- Trekke Oljefondet ut av våpenindustrien (*MDG mener dette i dag*)

2138

- Fase Oljefondet ut av produksjon av fossile brensler (*MDG mener dette i dag*)

2139

- Kreve at Oljefondets investeringer er i tråd med FNs bærekraftsmål (*MDG mener dette i dag*)

2140

2141

2141

⁴⁵ <https://www.nbim.no/no/>

2141 Til Landsstyret
2142 Kopi Sentralstyret i Miljøpartiet De Grønne
2143 Fra Sentralstyret
2144 Dato 14.05.2022
2145 Saksnr GULS-2-22-25

grønn
ungdom

2146

2147 POLITISK UTTALELSE:

2148 NATURMANGFALDET TRENG

2149 JURASSIC PARK!

2150

2151 **Bakgrunn**

2152 I 2019 publiserte FN ein rapport som sett søkjeljos på natur- og biomangfald. Rapporten kom
2153 med «eineståande» og urovekkjande tal, som viste at farten artar på jorda dør ut i, hald fram å
2154 akselerera. Dette er den mest omfattande rapporten i si tid, og den slo fast at heile ¾ av miljø på
2155 land og ⅔ av havmiljø har blitt betydeleg endra av menneskeleg påverking. Og som professor
2156 Josef Settele sa « Dette tapet er eit direkte resultat av menneskeleg aktivitet, og utgjer ei
2157 direkte trussel for menneskje over heile verda». ⁴⁶ I dag lever me, medan jorda si sjetten
2158 massutrydding går for seg.

2159

2160 Teknologien som gjer det mogeleg å frysa ned kjønnseller frå dyreartar er ikkje fullstendig
2161 utvikla, men det finns fleire døme på at dette har blitt gjort, og at det stadig blir meir vanleg. I
2162 fylgje FN blir 150 artar utrydda kvar einaste dag⁴⁷, dette kan vera artar som er heilt nødvendige
2163 for sine økosystem nødvendige. Om me ikkje hjelp kan desse artane vera borte for alltid. Derfor
2164 må me ta vare på desse artane for å sikra at verda i framtida ikkje blir mistar naturmangfaldet
2165 sitt og gjer planeten ulevelig for menneske.

2166 Det er utrueleg viktig at Grøn Ungdom tykkar noko om denne saka no, fordi, som tidlegare
2167 nemnt, er farta artar dør ut i, akselererande. Me må samla inn genmateriale frå so mange artar
2168 som mogeleg i dag, for å bevare naturmangfaldet i framtida. I tillegg sendar me eit krystallklart
2169 signal om klima- og naturkrise faktisk har byrja og at dei me må taka omsyn til dei
2170 konsekvensane som kjem.

2171

2172

2173 **Drøfting**

2174

2175 **Teknologi:**

2176 Teknologien som omhandlar det å kunna frysa ned kjønnseller er teknologi som ikkje er veldig
2177 sikker, og er i stor grad framleis under utvikling. Eit problem med å vedta politikk som

2177

⁴⁶ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/blog/2019/05/nature-decline-unprecedented-report/>

⁴⁷ <https://www.cbd.int/doc/speech/2007/sp-2007-05-22-es-en.pdf>

2178 omhandlar denne teknologien vil difor vera at me kan bli sett på som teknologioptimistar. Ein
2179 kan likevel trygt argumentera for denne politikken, ettersom det finns døme på at
2180 utrydningstruga dyr, som har vore død i fleire tiår har kunna blitt klona og lev i dag i beste
2181 velgåande. Blant desse døma finn me den «black-footed» ilderen, som har vore ein del av Nord-
2182 Amerika sine utrydningstruga dyr.^{48 49}

2183
2184 I 2018 fekk me, i Storbritannia sjå at ein såkalla zoologisk, noko som betyr for dyr, «biobank»
2185 blei tildela ein million britiske pund. Dette blei gjort for at forskarar skulla få tilgang til vev,
2186 celler og arvemateriale frå utrydningstruga dyreartar og spesifikt ville artar, viktige for
2187 naturmangfald.^{50 51} I mars 2018 fekk me sjå nyhende verda over om at den siste han-
2188 stumpneshornet (Northern White Rhino), etter fleire forsøk på reproduksjon, døyde.⁵² Dette
2189 kunna ha vore slutten på enda ei art, men takka vere arbeidet med genteknologien finst det i
2190 dag levande embryo som kan nyttast for å føra arten vidare, og samtidig taka vare på
2191 naturmangfaldet.

2192 2193 **Frøbanken på Svalbard:**

2194 I Noreg har me allereie ein såkalla frøbank, dette er ein lagringsplass nytta for å lagra frøa og
2195 arvematerialet til ulike plantar. Denne banken ligg i permafrosten på Svalbard kor forhalda for
2196 å lagra arvemateriale er utmerka. Det er eit godt argument at forhalda for å lagra levande
2197 dyreceller og for å lagra frø frå plantar ikkje er dei same. Lagringa av levande celler skjer på
2198 mykje lågare temperaturar enn det frø treng.

2199
2200 Banken på Svalbard viser likevel eit prinsipp om at lagring av genmateriale er nyttig og ikkje
2201 minst viktig for planeten, naturmangfaldet og menneskje. For fyrste gong blei banken nytta i
2202 2015, då Syria tok ut frø frå banken.⁵³ Dette skjedde på bakgrunn av borgarkrigen, og at
2203 mengda kveite og rug, tilpassa det tørre klimaet, vart truga. Diverre er banken i dag, ifylgje
2204 regjeringa, berre ein lagringsplass for plantar med nytteverdi i form av matproduksjon.⁵⁴

2205
2206 Det er på høg tid at me også tar stilling til at naturmangfaldet me har på jorda blir taka vare på,
2207 på same måte som me vel å taka vara på matplantane våre. Dette inneber både å bevare plantar
2208 og dyr som, ikkje nødvendigvis er nyttige for matproduksjon, men for naturmangfaldet.

2209 2210 **Internasjonalt samarbeid:**

2211 I dag har allereie fleire andre land starta arbeidet med bevaringa av utrydningstruga artar,
2212 blant anna i Storbritannia som nemnt tidlegare. Argumentet for at Noreg vil gjera lite skilnad
2213 når det kjem til å støtta og driva fram dette arbeidet, og at me heller må fokusera på å bevare
2214 landområda til dei allereie utrydningstruga dyra er ikkje eit dårleg argument. Samtidig har
2215 tidlegare døme vist at å sentralisera lagringa av arvemateriale er ei dårleg ide. I 2017 kom
2216 nyhenda om at permafrosten rundt Frøbanken, som var antatt å vera heilt sikker, byrja å
2217 smelta.⁵⁵ Dette visar at jo fleire lagringsplassar me har, jo meir er me sikra.

2217

⁴⁸ <https://www.popularmechanics.com/science/a35565146/scientists-clone-endangered-species-black-footed-ferret/>

⁴⁹ <https://conservationoptimism.org/natures-safe-banking-on-optimism/>

⁵⁰ <https://kateonconservation.com/2021/08/30/uk-biobank-protecting-endangered-animals/>

⁵¹ <https://www.nhm.ac.uk/discover/news/2018/may/animal-dna-to-be-frozen-in-huge-national-bank.html>

⁵² <https://www.nationalgeographic.com/animals/article/northern-white-rhino-male-sudan-death-extinction-sp/>

⁵³ <https://www.npr.org/sections/thetwo-way/2015/09/23/442858657/syrian-civil-war-prompts-first-withdrawal-from-doomsday-seed-vault-in-the-arctic?t=1648672021082>

⁵⁴ https://www.regjeringen.no/no/tema/mat-fiske-og-landbruk/svalbard_global_frohvelv/id462220/

⁵⁵ <https://www.dagbladet.no/nyheter/permafrosten-smelter-rundt-dommedagshvelvet/67592670>

2218
2219
2220
2221
2222
2223
2224
2225

I tillegg vil eit vedtak om ei storsatsing på lagring av arvemateriale med hensikt om å bevare naturmangfaldet sende sterke signal. Me lev midt i ei klima- og naturkrise, og me må innsjå at det ikkje lenger nyttar å hindra krisa. Konsekvensane er allereie mykje større en kva me noko gong har sett tidlegare. Me må vurdera om tida for naturlege inngreip er forbi, og om kunstig bevaring liv kan i dag vera ein fundamental del av løysinga.

2226
2227
2228
2229
2230
2231
2232
2233
2234

Diskusjonen i sentralstyret

Diskusjonen i sentralstyret gjekk hovudsakleg ut på konkret kor mykje pengar me bør løyva til lagring av, og forskinga på arvemateriale. Fleirtalet vedtok at å gje 100 millionar kronar er forsvarleg fordi de framleis står att mykje forskning på feltet som krev pengar, og sjølv det er mykje pengar så vil fordelane vera verdt framtidige restaurera økosystem, med rikt naturmangfald. Og fordi dette er eit tiltak som vil ha høgare effekt om ein startar tidleg. Mindretalet argumentera for at det er for mykje pengar å gje til eit framleis utviklande forskingsfelt, og at me heller bør nytta pengane på vern av natur og andre tiltak, me allereie kjenner effekten av.

2235

2236

Spørsmål til diskusjon

2237
2238
2239
2240
2241
2242

- Har me nokre meir konkrete tiltak, som kan vera viktige for utsegna eller media?
- Bør noko meir inkluderast?
- Noko anna?

2243
2244

2245

Framlegg til vedtak

2246
2247
2248

F1: Den politiske utsegna «Naturmangfaldet treng Jurassic Park!» blir innstilt til landsstyret slik ho føreligg.

2249

Vedlegg

2250

1 – Naturmangfaldet treng Jurassic Park!

2251

2252

Med venleg helsing

2253

2254

Max L. Løvdøen,

2255

Sentralstyremedlem

2256

2257

Trondheim, 30. mars 2022

2258

2258
2260

2262

2264

NATURMANGFALDET TRENG JURASSIC PARK!

2265

2266

2267 Verdas naturmangfald er sterkt truga, og farta artar døyr ut i er ulikt noko me har sett på jorda i
2268 moderne tid, og FN beskriv situasjonen som urovekkjande. Teknologien for å taka vare på
2269 arvemateriale frå utrydningstruga, og til og med utrydda, dyreartar er framleis ikkje plettfri,
2270 men forskinga går raskt, og i praksis finns det fleire døme på at det lar seg gjera. Meir enn 150
2271 artar døyr ut kvar einaste dag, og det er på tide å innsjå at tida for å berre taka vare på dyra og
2272 naturmangfaldet som allereie truga er forbi. No er det tid for å gjera alt me kan for å taka vare
2273 på alt me har igjen, og gjennomføra ei storsatsing på bevaring av naturmangfaldet.

2274

2275 **Grøn Ungdom vil:**

- 2276 • Gje 100 millionar kronar til forskning på, og lagring av, arvemateriale som har stor verdi
2277 for naturmangfald i ulike økosystem.
- 2278 • Satsa stort på, og bli ledande på forskinga og lagringa av arvemateriale til dyr som lev i
2279 norske og arktiske økosystem.
- 2280 • Starta prosjekt i Noreg, Arktis og i andre stadar i verda, for å restaurera naturmangfald
2281 og natur som har forsvunne.

2282

2283 **Internasjonalt vil me:**

- 2284 • Nytt bi- og multilaterale avtaler til å oppfordra andre land til å oppretta lagringsplassar
2285 for arvemateriale, med hensikt om å desentralisera lagringa av dette.

2286

2286 Til Sentralstyret
2287 Kopi Landsstyret
2288 Fra Sentralstyret
2289 Dato 24.05.2022
2290 Saksnr GULS-2-22-26

grønn
ungdom

2291

POLITISK UTTALELSE:

2292

BOLIG FOR FOLK, IKKE

2293

SPEKULANTER!

2294

2295 **Bakgrunn**

2296 **Boligprisvekst**

2297 Boligprisene i Norge vokser raskt, og i mange kommuner mye raskere enn lønnsvekst. Mellom
2298 2010 og 2020 har prisen på blokkleiligheter økt med 79%⁵⁶. På samme tid har den generelle
2299 prisveksten i samfunnet vært 22%. Det er en klar trend at prisveksten er størst i byene.
2300 Konsekvensen av prisveksten er økte sosiale forskjeller, at unge sliter med å komme inn på
2301 boligmarkedet, og at boliger i distriktene blir relativt mindre verdt.

2302

2303 **En forskjells-driver**

2304 Boligmarkedet har blitt en sentral driver for ulikhet i Norge. De med høyest inntekt eier nesten
2305 alltid egen bolig (6,6% leier), mens det er mange færre blant dem med lave inntekter som gjør
2306 det (51,4% leier)⁵⁷. Unge og folk med lavere inntekt leier oftere, og betaler ned boliglånene til
2307 eierne, istedenfor å betale for egen bolig. Videre er det slik at de som har hatt
2308 investeringskapital tidligere, har opparbeidet seg store økonomiske verdier gjennom
2309 boligveksten, som de med lavere inntekt ikke har fått. Nå står svært mange unge og lavtlønte
2310 og må kjempe om bolig i et marked hvor den eldre generasjonen og overklassen har tjent opp
2311 store inntekter. I praksis har prisveksten i boligmarkedet vært en forskjells-driver og har satt
2312 unge ovenfor en stor økonomisk barriere. Unge som vil etablere seg har ikke de samme
2313 forutsetningene som for tretti år siden, og må betale mer for mindre.

2314

2315 **Boligmarkedet og den norske økonomien**

2316 En annen utfordring er at veksten i boligmarkedet bidrar til finansiell ustabilitet i den norske
2317 økonomien, noe som det internasjonale pengefondet (IMF) har advart om⁵⁸. I tillegg blir
2318 økonomien sårbar på grunn av at de norske husholdningene har stor og økende gjeld⁵⁹.
2319 Finanstilsynet peker på høy gjeld og høye boligpriser som "de viktigste sårbarhetene i norsk

2319

⁵⁶ <https://www.ssb.no/bygg-bolig-og-eiendom/faktaside/bolig>

⁵⁷ [ssb.no](https://www.ssb.no)

⁵⁸ <https://e24.no/norsk-oekonomi/i/aPnQ34/imf-advarer-om-nordmenns-hoeye-boliggjeld-igjen>

⁵⁹ <https://www.finanstilsynet.no/nyhetsarkiv/pressemeldinger/2021/boliglansundersokelsen-2021/>

2320 økonomi”⁶⁰. Dersom boligprisene skulle begynne å synke eller renta øker, vil mange nordmenns
2321 økonomi rammes. Risikoen for et krakk, altså et raskt prisfall og økonomisk krise, i
2322 boligmarkedet, er ikke stor, men den er der. For å bidra til økonomisk stabilitet er det derfor
2323 fornuftig å gjennomføre tiltak for å holde boligprisene og gjeldsgraden nede.

2324

2325 Lån

2326 Over hele verden blir begrensninger på låneopptak brukt som en måte å regulere
2327 boligmarkedet. I 2021 ble det vedtatt nye begrensninger på utlån knyttet til bolig i Norge. Den
2328 nye loven, kalt utlånsforskriften, varer ut 2024, og skal evalueres⁶¹. Bakgrunnen for
2329 innstramningen var å begrense den finansielle risikoen ved høye låneopptak i husholdningene.
2330 Det er en grense på at man ikke kan ta opp lån over fem ganger brutto inntekt, og at man må
2331 stille med 15 prosent egenkapital. Tidligere har denne vært høyere.

2332

2333 Den norske eie-linja

2334 Det har vært et politisk ønske i flere generasjoner at flest mulig nordmenn skal eie sine egne
2335 boliger. Politikken og skatteregimet har følgelig lagt til rette for at det skal lønne seg å eie, og
2336 saksfremlegger vil påstå at det norske boligmarkedet relativt sett er lite strengt regulert.
2337 Rentefradraget er et eksempel på en økonomisk fordel fra staten som oppfordrer til å ta opp
2338 lån, for eksempel til kjøp av eiendom. Videre er formueskatt veldig lav på eiendom, gjennom
2339 at formuesverdien er lav.

2340

2341 Denne politiske linja har flere konsekvenser, både positive og negative. Den bidrar til at mange
2342 i Norge eier sin egen bolig. En annen konsekvens av denne politikken er at det har blitt svært
2343 lukrativt å investere i boligmarkedet. For folk med god råd lønner det seg ofte å kjøpe en ekstra
2344 bolig og leie den ut, fremfor å investere i andre ting. Dette er negativt fordi det bidrar til økt
2345 etterspørsel og økte boligpriser. I tillegg er det negativt at ikke flere nordmenn investerer i
2346 arbeidsplasser osv. I Norge har eiendomsbransjen blitt et svært lukrativt sted å være, hvor det
2347 tas ut stor profitt. Privatpersoner med god råd, utleiefirmaer eller andre investerer i bolig, og
2348 tjener godt på å bygge, selge eller leie ut.

2349

2350 Formuesskatt på bolig

2351 *Primærbolig* er hjemmet ditt, som brukes som fast bolig. *Fritidsbolig* er hytter og feriehus som
2352 brukes til rekreasjon og ikke er fast bolig. *Sekundærbolig* er boliger som ikke er fritidsbolig eller
2353 næringsseiendom eller liknende.

2354

2355 Formuesskatten har tre ulike trinn, og betales både til staten og kommunen. Eksempelvis er
2356 skatt på en formue over 20 millioner på 1.1 prosent til sammen til kommune og stat. Man
2357 betaler ikke skatt på *nettoformuer* under 1.7 millioner⁶². For ektefeller med felles formue er
2358 taket dobbelt så høyt, det samme gjelder trinn for økt skatt. En nettoformue inkluderer gjeld,
2359 altså må du ha 1.7 mill. høyere formue enn gjeld for å måtte betale formuesskatt på den.

2360

2361 *Formuesverdien* bestemmer hvor stor andel av markedsverdien som formuesskatt på boligen
2362 beregnes ut ifra. Formuesverdien på primærbolig er 25 prosent, den var 90 prosent på

2362

⁶⁰ https://www.finanstilsynet.no/nyhetsarkiv/pressemeldinger/2021/finansielt-utsyn--desember-2021/?utm_campaign=2896892d63&utm_medium=email&utm_source=newsletter

⁶¹ https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-03-26-14/KAPITTEL_5-2#%C2%A74-17

⁶² <https://www.skatteetaten.no/satser/formuesskatt/>

2363 sekundærbolig i 2021⁶³, og opp til 30 prosent på fritidsbolig, her er det noe mer sammensatte
2364 skatteordninger⁶⁴.

2365

2366 Eiendomsskatt

2367 Svært mange land i verden har eiendomsskatt i ulike former, og mange land vi sammenlikner
2368 oss med betaler både skatt til stat og kommune. I Norge er det kommunene som bestemmer om
2369 de vil ha eiendomsskatt eller ikke. De bestemmer også nivået på skatten, men den kan ikke
2370 være høyere enn 4 promille av verdien på boligen. Eksempelvis har Trondheim kommune en
2371 sats på 3.2 prosent, Bergen 2,8 prosent, og de større norske byene har generelt noe høye
2372 satser, mens det varierer veldig i distriktskommuner og en del kommuner har ikke
2373 eiendomsskatt i det hele tatt. Rundt halvparten av eiendomsskatten til kommunene kommer
2374 fra boliger (inkludert fritidsbolig). Kommunene har også mulighet til å frita fritidsboliger fra
2375 eiendomsskatten⁶⁵.

2376

2377 Skatt på salg av bolig

2378 Du trenger ikke å skatte for salg av bolig dersom du har bodd i boligen til sammen ett år i løpet
2379 av de to siste årene, og avtalte salg minst et år etter du kjøpte. For fritidsbolig kan du også få
2380 gevinst ved salg skattefritt, så lenge du oppfyller krav til bruks og eiertid, som er lenger enn for
2381 bolig.

2382

2383 Når man kjøper bolig må man betale 2.5% av salgspris i avgift til staten, såkalt *dokumentavgift*.
2384 Denne treffer spesielt de som kjøper bolig, istedenfor de som eier.

2385

2386 BSU

2387 Boligsparing for ungdom er en ordning for unge under 34, som lar deg spare penger med en
2388 svært gunstig rente. I tillegg er det et fradrag på skatten på 20 prosent av innbetaling når du
2389 sparer i BSU, dersom du ikke allerede eier bolig. Pengene skal brukes på kjøp av bolig eller
2390 tomt, samt oppussing eller utvidelser, men skal ikke brukes til sekundær- eller fritidsbolig.
2391 Ordningen er i praksis en subsidie til unge som sparer, og er til for å hjelpe unge inn på
2392 boligmarkedet. Likevel får ordningen kritikk for å være lite sosial, blant annet fordi ordningen
2393 er veldig gunstig for de som allerede har god råd og familier som hjelper dem inn på
2394 boligmarkedet.

2395

2396 Tredje boligsektor

2397 *Tredje boligsektor* blir gjerne brukt for å beskrive boliger som er subsidierte og ikke konkurrerer
2398 på markedet, men som heller ikke er behovsprøvd. Det finnes ikke én måte å innrette en tredje
2399 boligsektor på, men mange. Et spørsmål er hvilken rolle det offentlige og private skal ha i
2400 sektoren, hva krav det skal være til boligene osv. Dersom vi ønsker kan Grønn Ungdom løfte
2401 våre egne tanker om hva en tredje boligsektor kan være.

2402

2403 Drøfting

2404 Å begrense spekulasjon

2405 Det bør bli mindre attraktivt å spekulere i boligmarkedet. Dette er det utfordrende å få til uten

2405

⁶³ <https://www.skatteetaten.no/satser/formuesverdi-bolig/>

⁶⁴ <https://www.skatteetaten.no/person/skatt/hjelp-til-riktig-skatt/bolig-og-eiendeler/bolig-eiendom-tomt/formuesverdi/fritidseiendom-i-norge/slik-beregnes-formuesverdien/>

⁶⁵ <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1975-06-06-29>

2406 at mange vanlige folk med vanlige inntekter vil merke det.

2407

2408 Det foreslås å fjerne rentefradraget, som vil gjøre det mindre lønnsomt å ta opp store lån. Dette
2409 er MDG og flere andre partier for. I tillegg foreslås det å utrede/vurdere strengere
2410 begrensninger på husholdningers låneopptak. Dette er et område hvor politikerne bør høre på
2411 finansmyndighetene, og det foreslås et lite spesifikt punkt til vedtak.

2412

2413 Saksfremlegger mener det bør være et skille mellom hvordan vi forholder oss til vanlige
2414 nordmenn som eier huset de bor i, og hvordan vi regulerer bolig-”industrien”. Dersom skatten
2415 på primærbolig går opp, vil folk i alle samfunnsklasser merke det. Ved å skattlegge
2416 sekundærboliger hardt og regulere strengt, kan vi prøve å begrense spekulasjonen mer
2417 målrettet. Formuesskatten er allerede innrettet slik at sekundærboliger blir skattet hardere,
2418 men fritidsboliger slipper billig unna. Det er foreslått at vi øker formuesverdien på både
2419 primær- og sekundærboliger, samt fritidsboliger. I tillegg foreslår saksfremlegger å fjerne taket
2420 på eiendomsskatten i kommunene, som MDG også er for. Saksfremlegger vil også
2421 problematisere at kommuner kan frita fritidsboliger fra eiendomsskatt, som er lite sosialt og
2422 bidrar til hyttebygging. Det foreslås derfor at eiendomsskatten ikke skal være lavere på
2423 fritidsbolig enn på primærbolig, og at kommunene skal kunne sette egen skattesats (les:
2424 høyere) på dem.

2425

2426 Et alternativ til å søke å påvirke skattesatsene i kommunene er å innføre en nasjonal
2427 eiendomsskatt. Dette flytter mye makt fra kommunene over til regjeringen, og vil påvirke deres
2428 økonomi i stor grad. Enkelte vil påstå at dette er en mer rettferdig ordning å skatte boliger i
2429 hele landet likt, andre vil mene det er urettferdig. Det er viktig å påpeke at markedsverdien på
2430 boliger er veldig ulik i kommunene pga. stor prisvekst spesielt i byene, men at vi kan søke å
2431 inkludere dette i innretningen av skatten. Et argument mot nasjonal skatt er at kommunene
2432 selv får inntekter fra eiendomsskatt, og at det ikke bør være krav om eiendomsskatt dersom
2433 det fungerer økonomisk for kommunen å ikke ha det.

2434

2435 Et annet element er at lav eiendomsskatt blir brukt som et middel for å tiltrekke innbyggere til
2436 distriktskommuner. Kanskje det er riktig å ta inn nasjonal eiendomsskatt og gi de til
2437 kommunene så vi sikrer at de har økonomiske midler til tjenestene de skal levere, heller enn at
2438 de står i en skvis. Skatteregimet rundt boliger er omfattende, og det kan være et argument at
2439 det er bedre med nasjonale ordninger enn massevis av krav til hvordan kommunene skal
2440 håndtere skatten. Det foreslås både å utrede nasjonal skatt, samt å gjøre endringer i den
2441 eksisterende eiendomsskatten i denne uttalelsen.

2442

2443 **Å bygge mest**

2444 Mellom 2016 og 2020 ble det i gjennomsnitt bygget over 30 000 boliger i året, som er et høyt
2445 nivå i forhold til tidligere⁶⁶. Omsetningstiden er lav, og det er høy etterspørsel etter boliger i
2446 Norge⁶⁷. Dersom det bygges flere boliger i Norge, vil prisveksten begrenses, og flere andre
2447 partier trekker frem dette som det viktigste tiltaket. På den andre siden er det viktig med
2448 kvalitet i boligmassen som bygges. Høyresiden argumenterer sterkt for mindre regulering og at
2449 flere utbyggere skal få tillatelser og færre krav. Selv om dette kan bidra til flere boliger, må
2450 dette veies opp mot andre hensyn. I byene er det svært viktig for MDG at boligprosjektene
2451 kommer i visse områder hvor prosjektene bidrar til økt kollektivbruk og ikke økt bilbruk. I
2452 tillegg er det viktig at innbyggerne har nok plass, lys og grøntareale, og generelt høy kvalitet og
2453 gode boforhold. Saksfremlegger vil påpeke at det vil være utfordrende å ivareta slike grønne

2453

⁶⁶ <https://www.regjeringen.no/contentassets/b4821864e02647839e12881a335d0700/notat-2-2021-boligbygging-i-et-historisk-perspektiv.pdf>

⁶⁷ <https://housinglab.oslomet.no/wp-content/uploads/2022/03/NHMMW2022-FINAL.pdf>

2454 verdier i lokalpolitikken samtidig som en deregulering av sektoren. Det foreslås at Grønn
2455 Ungdom skal støtte linja til MDG som prioriterer strenge krav til gode boligprosjekter fremfor å
2456 til enhver tid bygge mest.

2457
2458 Det er et stort etterslep på antall studentboliger som bygges i forhold til hvor mange studenter
2459 vi har. Det er viktig å prioritere flere boliger, samt høy kvalitet og rimelig pris hos
2460 studentsamskipnadene. MDG har god politikk på dette fra før, men det foreslås at vi bygger
2461 minst 5000 studentboliger i året.

2462
2463 *Hyblifisering* er å dele opp boenheter i hybler, og skjer ofte ved å sette enkle vegger inn i
2464 eneboliger. Resultatet er mange boliger som ikke er tilpasset for hybelboere, og at eneboliger
2465 blir dårligere ivaretatt. Dette er et kjent problem der hvor behovet for studentboliger er stort,
2466 legger press på boligmarkedet og kan forringe kulturverdier i boliger eller lokalmiljø.

2467

2468 **Spørsmål til diskusjon**

- 2469
- Skal vi ha nasjonal eller kommunal eiendomsskatt?
 - Hvor strengt skal vi regulere markedet?
 - Hva mer kan gjøres for å sikre kvalitet i boliger?
 - Hvordan sikrer vi rettferdig skattlegging i by og distrikt når prisene varierer stort?
 - Finnes det flere tiltak som kan begrense spekulasjon i markedet?
 - Skal vi avskaffe BSU-ordningen?
- 2470
2471
2472
2473
2474

2475

2476 **Saksbehandlers konklusjon**

2477 Prisveksten i boligmarkedet er stor, problematisk og aktuell. Et sosialt ungdomsparti som
2478 kjemper for levekårene til den yngre generasjonen bør gå i front for å dempe prisveksten og
2479 stanse spekulasjon i markedet. Grønn Ungdom bør gå i front og tørre å regulere markedet
2480 strengere.

2481

2482 **Forslag til vedtak**

2483 **F1:** Den politiske uttalelsen «Bolig til folk, ikke spekulanter!» vedtas slik den foreligger.

2484

2485 **Vedlegg**

2486 1 - Bolig til folk, ikke spekulanter!

2487

2488

2489 Med vennlig hilsen,

2490

2491 Norunn Krokeide,

2492 *leder i det politiske utvalget for helse, omsorg og sosial*

2493

2494 Trondheim, 24. mai 2022

2495

2495
2496

2498

2500

2499

2501

BOLIG FOR FOLK, IKKE SPEKULANTER!

2502

2503 Norsk boligpolitikk har lenge vært halvhjertet og populistisk. Resultatet er den storstilte
2504 prisutviklingen som nå har alvorlige konsekvenser for ungdom og forsterker sosiale forskjeller.
2505 Vi trenger å skattlegge annerledes for å begrense prisveksten, og vi trenger å prioritere kvalitet
2506 der folk skal bo. Det er på tide å ta boligmarkedet ned på bakken, og prioritere ungdom fremfor
2507 spekulanter.

2508

2509 **Grønn Ungdom vil begrense boligprisveksten gjennom å:**

- 2510 • Utrede en modell for nasjonal eiendomsskatt
- 2511 • Gradvis trappe ned og til slutt fjerne rentefradraget
- 2512 • I større grad skatte gevinst ved salg av bolig
- 2513 • Øke formuesverdien på sekundærbolig til 100% og formuesverdien på primærbolig til
2514 50%
- 2515 • Øke taket på formuesverdi til 100% av markedsverdien på fritidsboliger
- 2516 • Utrede egen skatt på sekundær- og fritidsboliger
- 2517 • Fjerne taket på eiendomsskatt i kommunene
- 2518 • La kommunene sette egen eiendomsskatt på fritidsboliger, og kreve at den ikke kan
2519 være lavere enn for primærboliger
- 2520 • Utrede effektene av og mulige innretninger på skatt på ferdigregulerte tomter og
2521 boligarealer
- 2522 • Fjerne dokumentavgiften
- 2523 • Vurdere strengere begrensninger på husholdningers låneopptak
- 2524 • Avskaffe BSU, utrede alternative ordninger og bruke midlene på mer treffsikre tiltak
- 2525 • Opprette en tredje boligsektor i alle storbykommuner med "leie-til-eie"-ordning, som
2526 skal sikre lavere priser

2527

2528 **Grønn Ungdom vil sikre gode boliger gjennom å:**

- 2529 • Bygge 5000 studentboliger i året, inntil en nasjonal dekningsgrad på 20 % er nådd
- 2530 • Stille strenge krav til kvalitet, grøntareale og blandet boligsammensetning ved nye
2531 byggeprosjekter
- 2532 • Gi matjorden mye strengere nasjonalt vern, og prioritere vern framfor utbygging

- 2533 • Stå ved krav om tilstrekkelige størrelser på nye boliger, også der det er høyt press
- 2534 • Arbeide mot storstilt hyblifisering av eneboliger
- 2535 • Arbeide for at kommuner skal støtte opp om og utvikle flere grønne, kollektive
- 2536 boformer
- 2537 • Sikre tilstrekkelig finansiering til å bygge og kjøpe tilstrekkelig med kommunale boliger
- 2538 til å dekke behovet i alle kommuner
- 2539 • Flytte oppussing av kommunale bygg fra driftsbudsjett til investeringsbudsjett i
- 2540 kommunene, for å gjøre det enklere for kommuner å ta vare på og utbedre eksisterende
- 2541 kommunale bygg og boliger
- 2542 • Ha en nullvisjon for hjemløshet i Norge for både norske borgere og utenlandske
- 2543 borgere som oppholder seg her over tid
- 2544

2544 Til Landsstyret
2545 Kopi Sentralstyret i Miljøpartiet De Grønne
2546 Fra Ingvild Nygren, Innlandet Grønn Ungdom
2547 Dato 02.06.2022
2548 Saksnr GULS-2-22-27

grønn
ungdom

2549

2550

2551

POLITISK UTTALELSE:

2552

VERNET NATUR SKAL IKKE

2553

BRYTES

2554

2555 **Forslag til vedtak**

2556 F1: Den politiske uttalelsen "Vernet natur skal ikke brytes" vedtas slik den foreligger.

2557

2558

2559 Med vennlig hilsen

2560

2561 Ingvild Nygren,

2562 *landsstyrerepresentant for Innlandet*

2563

2564 Lillehammer, 2. juni 2022

2565

2565
2566

2568

2570

2569

2571

VERNET NATUR SKAL IKKE BRYTES

2572

2573

2574

2575

2576

2577

2578

2579

2580

2581

2582

2583

2584

2585

2586

2587

2588

2589

2590

2591

2592

2593

2594

2595

2596

2597

2598

2599

Lågendeltaet naturreservat har lovens strengeste vern. I verneforskriftens kap. III står det følgende: «Formålet med fredningen er å bevare et viktig og spesielt våtmarksområde i sin naturlige tilstand med vegetasjon og dyreliv, og å verne om et spesielt rikt og interessant fugleliv, særlig av hensyn til trekkende, hekkende og overvintrende vannfugl.» Det er svært stor artsrikdom i Lågendeltaet, og det er registrert over 50 rødlistede fuglearter i naturreservatet.

I verneforskriftens kap. IV står det spesielt at vei ikke må bygges i reservatet. Likevel vedtok Lillehammer kommunestyre i 2018 en kommunedelplan der ny E6 og firefelts motorvei skal gå i ny trasé gjennom reservatet. Vedtaket ble gjort i strid med vernebestemmelsene og uten at dispensasjon var gitt eller omsøkt. Nye veier har fått dispensasjon til ny trasè. Naturvernforbundet og Lågendeltaets venner har klaget på dette. Grønn Ungdom håper klagen får gjennomslag.

Det er alarmerende at det i det hele tatt lar seg gjøre å planlegge en ny vei gjennom et naturreservat. I en tilsvarende sak ved Hamar, ble ny E6 utvidet gjennom Åkersvika naturreservat, som er vernet i henhold til Ramsar-konvensjonen. Gang på gang ser vi at naturen har liten beskyttelse når veisaker vinner fram.

Våtmarkene er viktige både i naturmangfolds- og klimaperspektiv, lokalt og globalt.

Grønn Ungdom ønsker:

- At klagen på Nye veiers trasédispensasjon gjennom Lågendeltaet tas til følge
- At ny E6-trasé gjennom Lågendeltaet naturreservat blir stoppet
- En nasjonal debatt om naturreservaters status i veisaker